

PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS
AGRICULTURAL RESEARCH CENTRE

RIIKLIKE MAJANDUSKATSETE TULEMUSED

2008

Viljandi 2009

Koostajad:

Matis Moks Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna juhataja kohusetäitja
Tiiu Laiapea Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna peaaegronoom
Ülla Põldur Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna peaaegronoom
Marju Kaasik Viljandi Katsekeskuse Majanduskatsete osakonna aegronoom

PMK VILJANDI KATSEKESKUS
Matapera küla, Pärsti vald
71065, VILJANDIMAA

Majanduskatsete osakond
Value Testing Department
tel/faks: (+372) 433 4406
e-post: viljandi@pmk.agri.ee
<http://pmk.agri.ee/viljandi>

Sordikontrolli osakond
Variety Control Department
tel: (+372) 433 4054
e-post: sordi@pmk.agri.ee
<http://pmk.agri.ee/viljandi>

SISUKORD

<u>SISUKORD.....</u>	<u>3</u>
<u>EESSÕNA.....</u>	<u>4</u>
<u>VILJANDI KATSEKESKUS</u>	<u>5</u>
<u>ILMASTIK.....</u>	<u>7</u>
<u>TALIRUKIS.....</u>	<u>9</u>
<u>TALINISU.....</u>	<u>11</u>
<u>TALIODER.....</u>	<u>18</u>
<u>TALITRITIKALE.....</u>	<u>21</u>
<u>SUVITRITIKALE.....</u>	<u>24</u>
<u>SUVINISU.....</u>	<u>27</u>
<u>SUVIODER.....</u>	<u>34</u>
<u>KAER.....</u>	<u>41</u>
<u>HERNES.....</u>	<u>45</u>
<u>KARTUL.....</u>	<u>47</u>
<u>MAIS.....</u>	<u>49</u>
<u>SUVIRAPS.....</u>	<u>51</u>
<u>TALIRAPS.....</u>	<u>60</u>
<u>RISTÕIELISTE HALJASVÄETIS- ja VAHEKULTUURID.....</u>	<u>63</u>
<u>HEINTAIMED.....</u>	<u>64</u>
<u>KÄESOLEVAS KOGUMIKUS KASUTATUD LÜHENDID.....</u>	<u>69</u>

EESSÕNA

Kogumikku „Riiklike majanduskatsete tulemused” antakse välja Põllumajandusuuringute Keskuse (PMK) Viljandi Katsekeskuse poolt Eesti põllumeestele kümnendat korda. Kogumik sisaldab 2008. aastal läbiviidud riiklike majanduskatsete (sordivõrdluskatsete) tulemusi.

Riiklikke sordivõrdluskatseid tellib Taimetoodangu Inspeksioon PMK’lt. Taimetoodangu Inspeksioonis (TTI) on välja töötatud kõigi katsetatavate kultuuride meetodikad majanduskatsete läbiviimiseks. Riikliku sordivõrdluskatse katsetsükli edukalt läbinud sordid võetakse Eesti sordilehe nimekirja Sordivalikukomisjoni poolt. Nimetatud komisjoni töös osalevad ekspertidena ka PMK katsepunktide agronoomid.

PMK Taimse Materjali laboris tehakse vajalikud kvaliteedianalüüsid sordivõrdluskatsetes olevatele sortidele. Analüüsitulemused vormistatakse lõplikult Viljandi Katsekeskuses.

Sordivõrdluskatsete tulemused on internetis kättesaadavad Viljandi Katsekeskuse koduleheküljel:

<http://pmk.agri.ee/viljandi>

Riiklikke majanduskatseid viidi 2008. aastal läbi neljas kohas: Viljandi Katsekeskuses oli katsetes 181 sorti, Kuusiku Katsekeskuses 134 sorti, Võru katsejaamas 100 sorti ja Jõgeva Sordiaretuse Instituudis 112 sorti.

2008. aasta katsealuste liikide kohta annab ülevaate tabel 1, milles on välja toodud sortide arv kultuuride lõikes katsekohtades.

Tabel 1. Sortide arv katsekohtades 2008. aastal.

KULTUUR	VILJANDI KK	VÕRU KJ	KUUSIKU KK	JÕGEVA SAI
Talinisu	16	16	16	16
Talirukis	4	4	4	*
Talitritikale	6	6	6	*
Talioder	5	5	5	*
Taliraps	19	*	*	16
Suvinisu	19	19	19	19
Oder	24	24	24	24
Kaer	13	13	13	13
Suvitritikale	1	1	1	1
Suviraps	39	*	39	39
Hernes	8	8	*	*
Mais	*	*	7	*
Kartul	4	4	*	*
Haljasväetiskultuurid	1	*	*	*
Heintaimed rajatud 2006	6	*	*	*
Heintaimed rajatud 2008	16	*	*	*

* kultuure katses ei olnud

Riiklikes majanduskatsetes olevaid sorte tutvustati 9-10. juulil Viljandi Katsekeskuses Viljeluspäevadel ja 17. juulil Kuusiku Katsekeskuses toimunud põllupeenrapäeval.

Alates 2007’st aastast omab PMK Viljandi Katsekeskus kvaliteedijuhtimissüsteemi sertifikaati, mis tõendab, et Viljandi KK kvaliteedijuhtimissüsteem vastab standardi ISO 9001:2000 nõuetele. Sertifikaat hõlmab sordilehe koostamiseks vajalike majanduskatsete, uute sortide registreerimiskatsete ja sertifitseerimisele kuuluvate seemnepartiide järelkontrolli põldkatsete läbiviimist Viljandi Katsekeskuses, Võru katsejaamas ja Kuusiku Katsekeskuses.

PÕLLUMAJANDUSUURINGUTE KESKUS

tel: 672 9137; faks: 672 9149; e-post: info@pmk.agri.ee

Põllumajandusuuringute Keskus (PMK) on erinevaid agrokeskkonna ülesandeid täitev laboreid, katsepunkte ja osakondi ühendav riigiasutus.

- laboratoorsed analüüsid (taimse põllumajandustoodangu kvaliteedi määramine, taimekahjustajate diagnoosimine, taimekaitsevahendite jääkide ja saasteainete sisalduse määramine taimsetes ja loomsetes produktides ning mullas, põllumuldade agrokeemilised analüüsid, mikrobioloogilised analüüsid söötades ja taimses materjalis)
- riiklike sordivõrdluskatsete, EÜP (eristatavus, ühtlikkus ja püsivus), sertifitseeritud seemnete järelkontrolli katsete ja teaduslike põldkatsete läbi viimine

AGRICULTURAL RESEARCH CENTER

Provides services to agricultural producers, scientific institutions, governmental supervisory bodies and other clients:

- Laboratory analyses:
quality determination of agricultural plant production, plant pests diagnoses, determining the contents of residues of pesticide residues and contaminants in plant and animal products and soil, agro-chemical analyses of soil, microbiological analyses of fodder and plant production, seed quality testing
- Field tests and experiments:
conducting of VCU tests (Value for Cultivation and Use), DUS tests (Distinctness, Uniformity and Stability), postcontrol tests on certified seeds and scientific field experiments

VILJANDI KATSEKESKUS

(tel: 433 4406)

Tegevus, ülesanded:

- riiklike majanduskatsete korraldamine:
Matis Moks – heintaimed söödaks
Ülla Põldur – tali- ja suviteraviljad v.a kaer
Marju Kaasik – hernes, kaer, kartul
Tiiu Laiapea – tali- ja suviraps, talirüps

majanduskatsetes hinnatakse sortide viljelusväärtust (saak ja selle kvaliteet, haiguskindlus, talvekindlus) Eesti tingimustes;
positiivsete katsetulemuste põhjal võetakse katsetsükli läbinud sordid Eesti sordilehte
- sertifitseerimisele kuuluvate seemnepartiide ametliku järelkontrolli põldkatsete läbiviimine
järelkontrolli katseid teostatakse teraviljadele, kaunviljadele, heintaimedele, kartulile ja õlikultuuridele s.o. raps, rüps, lina
- eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse katsed teraviljadele, kaunviljadele, heintaimedele ja õlikultuuridele

Põhilised koostööpartnerid Eestis on Jõgeva Sordiaretuse Instituut ning välismaal Saksamaa, Hollandi, Soome, Rootsi, Norra, Poola, Inglismaa ja Taani sordiaretusfirmad.

VILJANDI VARIETY TESTING CENTER

Activities, tasks:

- organizing the official VCU (Value for Cultivation and Use) tests (cereals, potato, pea, bean, spring rape, spring turnip rape, winter rape, winter turnip rape, maize, fodder beet, lawn, grasses)
- conducting the official postcontrol tests of seed lots entering the certification (cereals, legume, grasses, spring rape, spring turnip rape, winter rape, winter turnip rape, linseed, flax, potato)
- DUS (Distinctness, Uniformity and Stability) tests for cereals, legume, grasses and oil crops

Jõgeva Breeding Institute and the breeding companies from Germany, Netherlands, Finland, Sweden, Norway, Poland, Great Britain and Denmark are our major collaboration partners.

KUUSIKU KATSEKESKUS (tel: 48 69288)

teaduslike põldkatsete korraldamine

riiklikud majanduskatsed:

Rut Kaeval – suviraps ja -rüps

Loona Isak – tali- ja suviteravili

Madis Häusler – mais

Kuusiku Testing Center

organizing scientific field experiments

VCU tests (maize, cereals, oil crops)

VÕRU KATSEJAAM (tel: 78 74 339)

riiklikud majanduskatsed:

Rein Peedel – kartul, talioder,

Jüri Kukk – hernes, talinisu, talirukis, suvinisu

Taivo Molok – talitritikale, kaer, suvioder

Võru Testing Station

VCU tests (cereals, potato, pea, linseed, flax)

JÕGEVA SORDIARETUSINSTITUUT (tel: 77 66 901)

riiklikud majanduskatsed:

Tiia Kangor – suviteravili ja talinisu

Lea Narits – tali- ja suviraps

Laine Keppart

Jõgeva Plant Breeding Institute

VCU tests (cereals, oil crops)

ILMASTIK

Viljandi

Aasta algas mõõdukate negatiivsete temperatuuridega. Alates teisest dekaadist ilm soojenes ning temperatuur jäi -2 ja +3 °C vahele. Veebruari keskmine temperatuur oli 0,6 °C, mis on 5,4 °C kõrgem pikaajalisest keskmisest. Märtsi kuu keskmine temperatuur oli 0,16 °C. Kuu lõpus oli järsk temperatuuri tõus (10.6°C). Vegetatsiooniperiood algas 31 märtsil.

Aprilli kuu keskmine (6,7 °C) temperatuur oli kõrgem pikaajalisest keskmisest (4,2 °C). Sademaid (61,2 mm) oli samuti rohkem võrreldes pikaajalise keskmisega (36 mm), sadas aga ainult kuu esimesel poolel. Kuni jaanipäevani olulisi sademeid ei olnud ning taimed kannatasid niiskuse puuduse käes. Juuni teisest poolest alanud vihm andis kuu sademete summaks 117,2 mm. Samuti järgnevate kuude sademete summa oli suurem kui pikaajaline keskmine. Kuude temperatuuride summa oli madalam pikaajalisest keskmisest. Vegetatsiooni perioodi lõppes 6. novembril.

Kuusiku

Jaanuari, veebruari, märtsi ja aprilli kuu keskmised temperatuurid ületasid oluliselt pikaajalist keskmist . 30 märtsil tõusis päevane keskmine temperatuur 5 °C. Ilm oli aga heitlik, soojadele päevadele järgnesid jahedad, kus päevane keskmine temperatuur tõusis ainult +3 °C. Veel 15 mail oli päevane keskmine temperatuur 3,7 °C. Sademeid oli aprillis normi piires (42 mm), mais aga vähem (25 mm) kui keskmiselt.

Järgnevatel kuudel olid ilmad jahedamad ning sajused. Üle 100 mm kuus sadas juunis, augustis ja oktoobris. Sügisene ilm oli sama heitlik kui kevadel, soojematele päevadele järgnesid jahedamad (-5...8 °C).

Võru

Aasta kõige külmemad päevad jäid jaanuari algusesse. Madalaim päeva keskmine temperatuur oli -15 °C 5. jaanuaril. Alates esimese dekaadi lõpust tõusis temperatuur üle 0 °C. Edaspidi talve jooksul temperatuur enam alla -10 °C ei langenud.

Vegetatsiooniperioodi algus oli 30 märtsil.

Aprillis võrreldes pikaajalise keskmisega, oli sademeid sama palju (36 mm), kuu keskmine temperatuur aga oli 2,5 °C kõrgem. Järgnevatel kuudel kuu keskmine temperatuur jäi madalamaks pikaajalisest keskmisest . Kõige sademeterikkamaks kuuks oli august, kui sadas 54 mm normist enam ja sademete vabasid päevasid oli ainult 9. Septembris oli sademete vabu päevi 13. Püsivalt langes temperatuur alla +5 °C 17 novembril.

Jõgeva

(koostatud Jõgeva SAI automaatiilmajaama ja EMHI Jõgeva meteoroloogiajaama andmete järgi)

Taimikasvuperioodile eelnes ekstreemselt soe talv. Üldine taimikasvuperiood (ööpäeva keskmine õhutemperatuur püsivalt üle 5 kraadi) algas juba 3.aprillil ja lõppes 6. novembril. Ajutiselt taastus vegetatsioon uuesti pärast lühiajalist külmalainet ja katkes lõplikult 17. novembril. Aktiivne taimikasvuperiood (ööpäeva keskmine õhutemperatuur püsivalt üle 10 kraadi) algas 27. aprillil ja lõppes 11. septembril. Sooja suhtes nõudlike taimede jaoks jäi südasuviselt soe periood (ööpäeva keskmine õhutemperatuur püsivalt üle 15 kraadi) keskmisest ligi kaks nädalat lühemaks ja oli nihkunud tavapärasest hilisemale ajale — algas alles 10. juulil (keskmisest 22 päeva hiljem) ja lõppes 26. augustil (keskmisest 9 päeva hiljem). Öökülmad kestsid kevadel kaua ja veel 13. juunil esines öökülm maapinna lähedal. Sügisel esines esimene öökülm maapinna lähedal 1. septembril, tugevamad öökülmad septembri viimastel päevadel. Oktoobris tugevaid öökülmi ei olnud. Efektiveid (üle 5°C) temperatuure kogunes tänu pikale

vegetatsiooniperioodile üldkokkuvõttes 1443 kraadi, mis on keskmisele lähedane summa. Aktiivseid (üle 10°C) temperatuure kogunes Jõgeval 1836 kraadi, mis on keskmisest ligikaudu 80 kraadi vähem. Aktiivsel taimekasvuperioodil (27.04.-11.09.) kogunes aktiivset soojust 1770 kraadi, mis on keskmisest ligikaudu 50 kraadi vähem.

Päikest paistis perioodil 1. aprillist kuni 31. oktoobrini Jõgeval 1351 tundi, mis on keskmisest ligikaudu 90 tundi vähem. Taimekasvuperiood oli esimesel poolel kuivapoolne ja mai lõpus ning juuni esimesel kümmepäevakul andis tunda põud. Suve teine pool oli sajune, esines väga rohkeid sadusid ja liigniiskust. Erakordselt sajuseks kujunes teravilja koristusperiood 1. augustist kuni 10. septembrini, kui vihma tuli kaks korda rohkem keskmisest. Koristusperiood venis oktoobrisse. Sadude ja suure niiskuse tõttu tekkisid suured saagikaod, kannatas saagi kvaliteet. Suhteliselt jaheda suve tõttu oli enam sooja nõudvate kultuuride kasvuks ja valmimiseks (sh suviraps, sojauba, hilised kartulisordid) soojust napilt.

Kokkuvõte

2008. katseaastat iseloomustavad järgmised märksõnad:

- ekstreemselt soe talv
- üldine taimekasvuperiood keskmisest ca kuu aega pikem
- viimased kevadised öökülmad olid juuni alguses ja esimesed sügisesed septembris
- taimekasvuperioodi algus oli kuiv, lõpp väga sademeterikas
- suhteliselt jahedapoolne suvi

Koostasid:

Viljandi Katsekeskus

Ülla Põldur
Tiiu Laiapea
Marju Kaasik
Matis Moks

Kuusiku Katsekeskus

Loona Isak
Rut Kaeval
Madis Häusler

Võru Katsejaam

Rein Peedel
Jüri Kukk
Taivo Molok

Jõgeva Sordiaretuse Instituut

Tiia Kangor
Lea Narits
Laine Keppart

TALIRUKIS / WINTER RYE

Secale cereale L.

2008.a. Eesti sordilehte võetud uus talirukki sort

‘Visello’ (hübriid) suure saagiga, hea talve- ja lamandumiskindlusega (standartsortidest lühema kõrrega). Korralike kvaliteedinäitajatega - hea TTM ja mahukaal, optimaalne- kõrge langemisarv, madal proteiinisaldus. Suhteliselt haiguskindel. Katseaastad 2007,2008.

Talirukki sortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Recrut	80	Matador	45,6	Elvi	16,3
Sangaste	79,57	Vambo	36,9	Tulvi	7

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007/2008	Viljandi		Võru			Kuusiku	
Mullastik	KI g /ls		LP /ls2			Ko /ls3	
Eelvili	mustkesa / black fallow		suviuder /barley			mustkesa /black fallow	
Külvinorm	Popul. 500 id tera m ² ; Hübr 350 id tera m ²		Popul. 500 id tera m ² ; Hübr 350 id tera m ²			Popul. 500 id tera m ² ; Hübr 350 id tera m ²	
Külvi kuupäev	11.09.07		14.09.07			11.09.07	
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev / Fertilizer- level ; Time of fertilization							
N-P-K	0 -28 -100	7.09.07	17,5-24,5-	10.09.07	0-12-47	11.09.07	
N	34,4	4.04.08	103	15.04.08	80	15.04.08	
N	34,4	9.05.08			30	8.05.08	
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev / Plant protection (litre per hectare); date of treatment							
Sekator	0,15	5.05.08					
Granstar			0,03	13.05.08	0,022	23.04.08	
Starane			0,6	13.05.08			
Fastac	0,2	5.05.08					
Decis	0,125	16.05.08					

2008. a. talirukki katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect			1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			Kasvuaeg, päeva Growing period, days		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Agronom	7825	9044	10725	37,7	38,2	32,8	332	323	319
Rotary	8019	7676	10025	35,0	35,7	31,7	331	324	319
Vambo	7240	8767	8228	33,9	38,3	32	330	323	319
Visello	9333	7349	10770	35,6	34,3	32,3	332	324	321
LSD	418,1	824,3	588,3						

Sort Variety	Lamandumine, (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p. (1=not lodged)			Talvekindlus, 1-9 p. (1=bad) Winter hardiness, (1=bad)			Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Agronom	1	1	1,5	8	9	9	138,6	136,8	144,9
Rotary	1	1	3,5	8,3	9	9	145	133,6	142,8
Vambo	1,5	1	2,5	8,8	9	9	157,3	129	156,3
Visello	1	1	2,8	8	9	9	137,8	135,5	136,5

Sort Variety	Langemisarv, sek. Falling number, sec.			Proteiin kuivaines, % Protein d.b., %			Mahukaal, g/l Volume weight, g/l		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Agronom	151	187	182	9,3	9,2	9,2	755	732	730
Rotary	162	189	152	9,3	8,7	9,1	778	747	748
Vambo	110	179	122	9,1	8,9	10,2	753	731	717
Visello	156	119	196	9,0	8,8	8,7	759	724	722

Talirukki haigused / Diseases, 1-9 p. (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen <i>Monographella nivalis</i>			Jahukaste <i>Erysiphe graminis</i>			Äärislaiksus <i>Rynchosporium spp.</i>		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Agronom	1	1	2	1	1	2	2,8	4,8	3
Rotary	1	1	2	1	1	2	2,3	3,5	5,3
Vambo	1	1	2	1	1	2	2,5	3,8	5
Visello	1	1	2	1	1	2	2,5	4,3	3,5

Sort Variety	Pruunrooste <i>Puccinia recondita</i>			Punakaste** 1-3p <i>Fusarium spp. 1-3p</i>		
	Viljandi	Kuusiku	Võru	Viljandi	Kuusiku	Võru
Agronom	1	1	2	1	1	2
Rotary	1	1	2,3	1,3	1	2
Vambo	2,5	1	3	1,3	1	2
Visello	1	1	2,3	1	1	2

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

TALINISU / WINTER WHEAT *Triticum aestivum* L.

Soovitusliku sordilehe talinisu sordid

Varased

- ‘**Bjørke**’ hea saak, keskmine talvekindlus, hea seisukindlus, keskmine haiguskindlus, optimaalne 1000 tera mass, kõrge langemisarv, hea kleepvalgu sisaldus (kleepevalgu kvaliteet hea).
- ‘**Ada**’ hea saak, hea talvekindlus. Keskmine seisu ja haiguskindlus. Stabiilsed kvaliteedinäitajad - väike 1000 tera mass, suur mahukaal, kõrge langemisarv, kõrge kleepvalgusisaldus.

Hilised

- ‘**Lars**’ hea saak, hea talve- ja seisukindlus, nakatub haigustesse, optimaalne 1000 tera mass, suur mahukaal, kõrge langemisarv, keskmine kleepvalgu sisaldus (kleepevalgu kvaliteet väga hea).
- ‘**Tarso**’ keskmine saak, hea talvekindlus, hea seisu- ja haiguskindlus, väike 1000 tera mass, kõrge langemisarv, keskmine kleepvalgu sisaldus.
- ‘**Compliment**’ hea saak, varajasepoolne, suur 1000 tera mass, rahuldav kuni hea talvekindlus, hea seisukindlus. Stabiilselt kõrge langemisarv. Hea kleepevalgusisaldus ning kvaliteet, suur mahukaal. Haigustelega vähevastuvõtlik(vähem kui st. sordid). Põuakartlik.

2008. a. Eesti Sordilehte võetud uued talinisu sordid

- ‘**Muza**’ hiline, keskmise – suure saagiga, hea talvekindlusega, seisukindel (keskmise kõrre pikkusega). Heade kvaliteedinäitajatega - optimaalne TTM, sobiv mahukaal, kõrge-sobiv langemisarv, korralik proteiinisaldus, gluteenindeks rahuldav- optimaalne, märg kleepvalk sobiv. Veidi vastuvõtlik haigustele (helelaiksus). Sobib kasvatamiseks toidunisuks. Katseaastad 2007, 2008
- ‘**Turnia**’ hiline, suure saagiga, hea talve- ja seisukindlusega (pika kõrrega). Keskmiste kvaliteedinäitajatega - suur TTM, sobiv mahukaal, sobiv- kõrge langemisarv, optimaalne gluteenindeks, märg kleepvalk sobiv, proteiinisaldus madal. Veidi vastuvõtlik haigustele (helelaiksus, jahukaste, pruunlaiksus, fusarioos). Katseaastad 2007, 2008.

Talnisusortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Ada	301,87	Tarso	38,76	Brilliant	10
Ramiro	188,46	Širvinta 1	30	Mulan	4
Olivin	161,5	Gunbo	10,87		
Lars	98,9	Ebi	10		

* Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 07/08	Viljandi			Võru		
Mullastik / Soil	KI g /ls			LP /ls2		
Eelvili / Previous crop	mustkesa / black fallow			suviteravili / spring cereal		
Külvinorm / Sowing rate	400 id. tera m ²			400 id. tera m ²		
Külvi kuupäev / Sowing date	11.09.2007			14.09.2007		
Väetis(TA/ha); väetamise aeg / Fertilizer - level; Time of fertilization						
N-P-K	0 -28-100		7.09.2007	17,5-24,5-70		10.09.2007
N	34,4;68,8	4.04.2008	9.05.2008	103; 7	15.04.2008	12.05.2008
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise aeg / Plant protection (litre per hectare); date of the treatment						
Sekator 375 OD	0,15		5.05.2008			
Input*	0,5		5.05.2008			
Fastac	0,2		5.05.2008			
Decis	0,125		16.05.2008			
Granstar Preemia 50SX				0,03	13.05.2008	
Starane				0,6	13.05.2008	
Falcon*				0,6	30.05.2008	
Artea*				0,5	10.06.2008	

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

Katseaasta 07/08	Kuusiku			Jõgeva SAI		
Mullastik / Soil	Ko /ls3			Ko /ls3		
Eelvili / Previous crop	mustkesa / black fallow			mustkesa / black fallow		
Külvinorm / Sowing rate	400 id. tera m ²			400 id. tera m ²		
Külvi kuupäev / Sowing date	11.09.2007			12.09.2007		
Väetis(TA/ha); väetamise aeg / Fertilizer - level; Time of fertilization						
N-P-K	0- 12- 47		11.09.2007	12-23-100		28.08.2007
N	80; 30	15.04.2008	08.05.2008	83; 15	24.04.2008	12.05.2008
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise aeg / Plant protection (litre per hectare); date of the treatment						
Lintur 70 WG+ MCPA 750				0,16 + 0,3		29.04.2008
Input*	0,8		13.05.2008	0,8	11.05.08	
Granstar Preemia 50SX	0,022		23.04.2008			
Proteus 110 OD				0,6	21.05.08	
Prosaro 250 EC*				0,4	06.06.08	

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2008. a. talinisu katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Ada	7700	7110	7811	8360	7299	5802	9061	8816	37,9	37,2	36,1	39,2
Akteur	8452	8839	9035	8346	8028	6705	11832	10735	45,9	45,6	45,8	48,1
Ararat	8609	8371	9221	9293	8630	6751	10867	10628	43,4	44,9	42,6	45,7
Bjorke	7818	8133	8394	7420	8014	5332	10036	10037	39,2	40,6	38,7	41,3
Brilliant	8261	7767	8829	8164	8138	6889	9290	9079	38,0	38,2	36,5	38,7
Compliment	8424	7365	8542	8594	7587	5699	10627	9917	42,4	43,4	43,0	46,0
Ebi	7671	7960	8703	9201	7636	6778	10973	10048	45,4	43,5	43,1	47,1
Fredis	6490	6463	6854	6360	6422	5447	8570	8023	40,3	39,6	41,6	42,3
Lars	7069	7114	7970	8796	6986	4356	10937	10601	46,6	45,5	45	48,4
LP03 1056-1	8344	8456	9380	9812	8428	6401	11143	10835	46,6	45,9	44,5	44,9
Mulan	8939	8203	10163	9630	8262	6985	12133	11499	44,2	42,8	41,7	44,8
Muza	6909	7076	7968	8573	7693	5781	10191	8595	44,7	41,8	41,6	44,1
Oakley	8344	9117	10007	9535	0	0	10951	9776	46,2	46,4	0	50,3
Ramiro	6257	6414	8343	8188	6640	5828	9508	7415	47,1	47,8	44,5	50,7
Tarso	5657	6398	6854	7175	6598	5344	8579	7967	35,2	37,8	35,8	38,0
Turnia	8236	8125	9044	9257	7764	6683	12234	10785	51,9	48,4	48,1	47,5
PD5% (LSD)	944,6	802,9	715,7	804,1	511,5	462,5	1011,4	918,7				

0 – prakeeritud / failed

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm / Height of plants, cm							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ada	98,5	98,5	94,8	103,5	93	86,5	107,3	104
Akteur	96	96	96	96	87	82	107	103,5
Ararat	88,5	85,8	85,3	86,3	80	77,3	92	95
Bjorke	98	102	108	102	87,8	74,3	112,5	115,3
Brilliant	83,8	79,8	80,8	82,3	72,8	68,3	85,8	85,3
Compliment	87,3	84,3	87,8	91,5	83,3	75,8	94,5	92,5
Ebi	88,8	93,5	97,5	101	88,8	80,8	110	106,3
Fredis	79,5	79,5	74	75	75,3	69,5	84,3	86,8
Lars	90	89	91,5	92	81	75,3	97,5	99
LP03 1056-1	88,8	88,8	85,5	91	80	74,3	93,5	94
Mulan	84,5	81,3	88	91,8	80	73	94,5	98,8
Muza	87,8	85,5	92	102	87,8	79,8	99,8	98,3
Oakley	70	72,3	75,5	74,5	0	0	76	76,3
Ramiro	96,3	90	97,3	99	89,8	79,5	102,5	103,3
Tarso	75	74,8	76,5	74,5	67,3	80,5	83	80
Turnia	99,5	103,5	105,5	110,8	92,3	80,5	111,5	112,5

Sort Variety	Lamandumine / Lodging 1-9 p (1=ei lamandu/not lodged)								Talvekindlus / Winter hardiness, 1-9 p (1=halb/bad)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ada	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	9	9	9	9	9	9
Akteur	1	1	1	1	1	1	1	1	8,5	8,5	9	9	9	9	9	9
Ararat	2	2	1	1	1	1	1,5	2	8	8	9	9	9	9	9	9
Bjorke	1	1	1	1	1	1	1	1	7	7,5	9	9	9	9	9	9
Brilliant	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	9	9	9	9	9	9
Compliment	1	1	1	1	1	1	1	1	7,5	7	9	9	9	9	9	9
Ebi	1	1,5	1	1	1	1	1	1	8	8	9	9	9	9	9	9
Fredis	1	1	1	1	1	1	1	1	8,5	8,5	9	9	9	9	9	9
Lars	1	1	1	1	1	1	1	1	7,5	7,5	9	9	9	9	9	9
LP03 1056-1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	7,5	9	9	9	9	9	9
Mulan	1	1	1	1	1	1	1	1	8	7,5	9	9	9	9	9	9
Muza	1	1	1	1	1	1	1	1	8	7,5	9	9	9	9	9	9
Oakley	1	1	1	1	0	0	1	1	7	7	9	9	1	1	9	9
Ramiro	1	1	1	1	1	1	2	2	8	7,5	9	9	9	9	9	9
Tarso	1	1	1	1	1	1	1	1	8	7,5	9	9	9	9	9	9
Turnia	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	9	9	9	9	9	9

Sort Variety	Kasvuaeg, päevades / Growing period, days							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ada	329	330	320	319	316	320	329	329
Akteur	334	334	329	328	326	325	336	335
Ararat	333	334	329	327	325	325	335	335
Bjorke	331	330	329	322	323	323	330	330
Brilliant	333	333	320	321	325	320	331	332
Compliment	332	333	323	320	323	321	331	330
Ebi	334	334	323	327	324	325	336	336
Fredis	327	325	316	319	319	319	328	329
Lars	332	332	328	323	324	323	332	330
LP03 1056-1	334	334	328	329	327	327	334	332
Mulan	333	330	321	319	323	335	330	329
Muza	334	333	321	324	325	325	333	332
Oakley	337	334	331	331	0	0	338	338
Ramiro	323	322	316	317	317	317	325	325
Tarso	333	332	320	321	324	323	323	331
Turnia	336	335	329	329	326	325	337	336

Sort Variety	Kleepevalk, % Glue protein content, %				Gluteenindeks % Gluten index %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Ada	34,0	30,2	22,1	40,2	57	75	71	58
Akteur	30,8	27,3	20,6	36,7	85	95	73	83
Ararat	23,9	mp	mp	mp	7	mp	mp	mp
Bjorke	30,5	24,5	16,4	24,0	98	89	91	79
Brilliant	32,1	27,0	mp	29,3	67	71	mp	60
Compliment	29,8	23,5	20,0	29,3	56	66	58	76
Ebi	28,8	23,8	20,2	25,2	95	91	88	88
Fredis	41,7	31,7	29,5	40,3	46	41	43	52
Lars	35,0	25,7	23,2	32,8	74	61	52	63
LP03 1056-1	33,4	24,5	18,6	25,8	75	66	81	69
Mulan	30,5	23,2	20,1	28,0	76	56	45	47
Muza	36,8	30,5	24,7	32,3	68	77	40	37
Oakley	27,2	21,0	0	23,1	46	66	0	24
Ramiro	31,1	27,4	23,4	33,1	70	59	74	57
Tarso	33,0	33,5	21,3	26,8	44	46	66	42
Turnia	30,4	24,1	20,4	29,2	89	82	93	66

mp – mitte väljapestav / nonwashable

Sort Variety	Langemisarv, sek. Falling number, sec				Proteiin kuivaines, % Protein d.b, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Ada	352	285	335	255	14,7	13,5	11,5	16,2
Akteur	352	313	317	313	13,7	12,3	9,7	14,4
Ararat	333	276	273	212	11,9	10,3	7,7	10,4
Bjorke	273	298	225	245	13,1	11,2	9,0	10,8
Brilliant	301	330	337	266	13,3	12,0	9,4	12,8
Compliment	341	302	330	295	13,7	11,5	10,3	12,6
Ebi	278	257	268	191	13,4	12,0	10,4	12,1
Fredis	367	275	367	268	15,6	13,5	12,7	15,4
Lars	298	249	323	310	14,1	11,5	11,0	13,5
LP03 1056-1	351	311	289	282	12,8	11,9	9,1	10,3
Mulan	320	210	286	234	12,6	11,2	9,5	12,4
Muza	336	272	269	262	15,0	13,1	11,5	14,1
Oakley	137	93	0	100	11,9	9,7	0	10,7
Ramiro	270	212	261	252	13,4	11,8	10,9	13,4
Tarso	381	339	343	375	13,9	14,5	10,6	14,6
Turnia	325	287	261	243	13,6	11,7	9,8	11,6

Sort Variety	Mahukaal, g/l Volume weight g/l				Zeleny arv ml Zeleny value			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Ada	822	816	833	805	62,2	54,4	41,6	68,9
Akteur	808	818	778	819	54,3	48,1	29,4	63,5
Ararat	756	769	737	772	43,4	37,3	13,3	38,9
Bjorke	778	787	754	776	55,3	43,8	24,5	36,9
Brilliant	780	793	776	784	52,8	49,8	26,6	38,5
Compliment	789	787	800	795	50,9	42,4	33,1	49,8
Ebi	790	801	767	802	51,8	48,2	33,1	49,1
Fredis	805	800	831	802	65,3	57,1	51,2	50,0
Lars	811	806	796	808	62,9	59,0	41,4	62,0
LP03 1056-1	795	805	778	769	49,2	43,6	24,9	56,5
Mulan	795	779	767	771	48,8	41,5	25,4	38,3
Muza	786	790	766	784	57,9	48,6	39,2	45,1
Oakley	750	759	0	755	38,5	31,0	0	55,5
Ramiro	813	788	795	767	58,1	48,3	40,5	34,9
Tarso	782	786	788	787	57,5	60,0	32,0	51,1
Turnia	796	797	775	795	52,0	44,7	24,6	41,8

Talinisu haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Pruunrooste <i>Puccinia recondita</i>								Pruunlaiksus <i>Cochliobolus sativum</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ada	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	4
Akteur	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	4	4
Ararat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2	1	1	1	5
Bjorke	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	4
Brilliant	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1
Compliment	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Ebi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	1	1	1	1	1
Fredis	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	4	1	2	7	6
Lars	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	4
LP03 1056-1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2,5	1	1	7	5
Mulan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1,5	1,5	1	5	5
Muza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2	1	1	1	1
Oakley	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	2	2	0	0	1	5
Ramiro	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	3	1	2	4,5	1
Tarso	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	1	1	1	1
Turnia	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5	1	1	1	4

Sort Variety	Lumiseen / <i>Monographella nivalis</i>								Kõrreliste jahukaste <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ada	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	6
Akteur	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ararat	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bjorke	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1,5	1	1	1	1	1	6
Brilliant	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5
Compliment	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ebi	1	1	2	2	1	1	1	1	1,5	2	1	1	1	1	6	7
Fredis	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5
Lars	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	6	7
LP03 1056-1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Mulan	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Muza	1	1	2	2	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1,5	1
Oakley	1	1	2	2	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	4
Ramiro	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
Tarso	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	5	6,5
Turnia	1	1	2	2	1	1	1	1	1,5	2,5	1	1	1	1	1,5	6,5

Sort Variety	Kõrreliste helelaikus <i>Septoria spp</i>								Fusarioos** 1-3p <i>Fusarium spp</i> 1-3p							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Ada	2	2,5	2,5	2	4,5	7,5	7	7	1	1	1	1	1	1	1	1
Akteur	2,5	2	2,5	3	5	4,5	6	8	1	1	1	1	1	1	1	1
Ararat	2	2,5	2,5	3	4	6	5,5	8	1	1	1,5	2	1	1	2	1,5
Bjorke	2	3	2,5	2,5	4,5	5	6	8	1	1	1	1	1	1	1	1
Brilliant	1	2	2	3,5	4,5	5,5	6	6	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5
Compliment	2,5	2,5	2	3	6	4,5	6,5	7	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5
Ebi	2,5	3	2	3	4,5	6,5	6,5	7,5	1	1	1	1	1	1	1	1,5
Fredis	3,5	4,5	3,5	4,5	7,5	5,5	8	8,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Lars	2	2	2	2,5	3	6	6,5	8	1	1	1	1	1	1	1	1,5
LP03 1056-1	2	2	2	2,5	4	3,5	6	7	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5
Mulan	2	2	3	2	4	5	6	8	1	1	1	1	1	1	1	1
Muza	2	2	2,5	3	5	4	6,5	8	1	1	1	1	1	1	1	1
Oakley	1,5	2	2	2,5	0	0	6	7	1	1	1	1	0	0	1,5	2
Ramiro	3	3	2,5	3	7,5	8	7	8	1	1	1	1	1	1	1	1
Tarso	2	3	3	2,5	5,5	6,5	7	8	1	1	1	1	1	1	1	2
Turnia	1,5	2	2	2	3	5	6	7,5	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

TALIODER / WINTER BARLEY

Hordeum vulgare L.

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007/2008	Viljandi		Võru		Kuusiku	
Mullastik / Soil	KI g /ls		LP /ls2		Ko /ls3	
Eelvili	mustkesa/ black fallow		suvioder / barley		mustkesa/ black fallow	
Külvinorm	350 id tera m ²		350 id tera m ²		350 id tera m ²	
Külvi kuupäev	11.09.07		14.09.07		11.09.07	
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev / Fertilizer level (Kg/ha); time of fertilisation						
N-P-K	0 -28-100	07.09.07	17,5-24,5-70	10.09.07	0- 12- 47	11.09.07
N	34,4	4.04.08	103	15.04.08	80	15.04.08
N	68,8	9.05.08			30	8.05.08
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev / Plant protection (l/hect); date of the treatment						
Sekator 375 OD	0,15	5.05.08				
Granstar Preemia 50 SX			0,03	13.05.08	0,022	23.04.08
Starane			0,6	13.05.08		
Input 460 EC*	0,50	5.05.08			0,8	13.05.08
Falcon*			0,6	30.05.08		
Artea*			0,5	10.06.08		
Fastac	0,2	5.05.08				
Decis	0,125	16.05.08				

* -F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

-F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without sprayng

2008. a. taliodra katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect						1000 t. mass k.a., g 1000 kernel weight in d.b., g		
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi	Võru	Kuusiku
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1
Cinderella	6966	5875	4503	5173	6413	6542	44,3	41,8	41,7
Fridericus	6132	4914	3932	4774	5324	4527	45,2	46,7	44,7
Himalaya	6676	5774	4482	4087	3746	4872	51,6	48,3	48,2
Ludmilla	7719	6049	6273	5925	6152	4825	49,8	48,4	47,5
Tilia	5930	4657	4680	4667	5145	5454	42,2	41,7	40,5
PD5% (LSD)	769,8	361	817,1	1174,2	497,2	944,5			

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva Growing period, days						Talvekindlus, Winter hardiness, 1-9p (1=halb/1=bad)					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Cinderella	311	310	305	307	308	309	7	7,5	9	9	5	5
Fridericus	311	309	307	307	311	309	8	7,5	9	9	7	7
Himalaya	312	311	308	307	312	311	7,5	7,5	9	9	7	7
Ludmilla	309	309	304	304	309	308	8	7,5	9	9	3	3
Tilia	312	310	307	306	311	308	7	7,5	9	9	3	3

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm						Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Cinderella	89	84,3	67,8	69,8	62,8	61,3	1	1	1	1	1	1
Fridericus	90,8	79,3	71,3	73,8	62	58,8	1	1	1	1	1	1
Himalaya	77,8	77,3	65	66	55,8	58,8	1	1	1	1	1	1
Ludmilla	100,3	88	82,8	80,3	64,8	68,8	1	1	1	1	1	1
Tilia	88,8	86,3	83	80,8	63	67	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Mahukaal, g/l Volume weight, g/l			Jääk sõelal 2,8mm, % Sieving >2,8mm sieve,			Jääk sõelal 2,5mm, % Sieving >2,5mm sieve, %		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Cinderella	628	617	642	70,7	56,5	47,1	95,2	91,6	92,4
Fridericus	649	637	642	85,5	86,9	76,4	97,6	97,5	96,1
Himalaya	683	662	672	60,9	54,1	36,7	96,2	90,7	86,4
Ludmilla	662	653	680	85,5	83,2	65,9	97,9	98,2	93,9
Tilia	640	630	630	73,4	72,5	58,7	96,1	96,0	91,7

Sort Variety	Ohete eemaldumine 1-3p. (1=kergesti, 3=raskesti) Removal of awns, 1-3p. (1=slightly, 3=hardly)						Proteiin k.a. % / Protein d.b. %		
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi	Võru	Kuusiku
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1
Cinderella	3	2,5	3	3	3	3	13,6	13,3	12,6
Fridericus	2,5	2,5	3	3	3	3	14,6	14,5	14,6
Himalaya	2	2	3	3	3	3	15,0	15,1	16,7
Ludmilla	2,5	2,5	2	2	3	3	14,6	13,4	15,9
Tilia	2	2	3	3	3	3	15,3	14,0	16,2

Taliotra haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen / <i>Monographella nivalis</i>						Võrklaikus / <i>Pyrenophora teres</i>					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Cinderella	1	1	1	1	1	1	2	2,5	3	3	1	1
Fridericus	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2	2	1	1
Himalaya	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5	4	3	1	1
Ludmilla	1	1	1	1	1	1	1,5	1	4	3	1	1
Tilia	1,5	1,5	1	1	1	1	3	3,5	5	4	1	1

Sort Variety	Äärislaikus / <i>Rynchosporium secalis</i>						Jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Cinderella	2,5	4	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1,5
Fridericus	3,5	4	1	1	5	4,5	1	4,5	1	1	1	2
Himalaya	1,5	1,5	1	1	3	2,5	2	5	1	1	1	2,5
Ludmilla	2,5	4	1	1	4	4,5	1,5	5	1	1	1	3
Tilia	3,5	4	1	1	3	3	1	4	1	1	1	2

Sort Variety	Triiptõbi / <i>Pyrenophora graminea</i>						Kõrreliste pruunlaikus <i>Cochliobolus sativus</i>					
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Cinderella	1	1	1	1	1	1	2,5	3,5	1	1	2,5	4,5
Fridericus	1	1	1	1	1	1	2,5	3,5	1	1	2,5	5
Himalaya	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1	4	5
Ludmilla	1	1	1	1	1	1	3	5	1	1	5	6
Tilia	1	1	1	3	1	1	2,5	4	1	1	3	4,5

Sort Variety	Odra lendnõgi, taimi /40m ² <i>Ustilago nuda</i> , plants/40m ²					
	Viljandi		Võru		Kuusiku	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Cinderella	0	0	0	0	0	0
Fridericus	0	0	0	0	0	0
Himalaya	0	0	0	0	0	0
Ludmilla	0	0	0	0	0	0
Tilia	0	0	0	0	0	0

TALITRITIKALE / WINTER TRITICALE *Triticosecale W.*

2008.a. Eesti sordilehte võetud uued talitritikale sordid

`Grenado` suure saagiga, hea talvekindlusega, seisukindel. Keskmiste kvaliteedinäitajatega – TTM väike, mahukaal väike, langemisarv soodsal aastal korralik, proteiinisaldus madal. Suhteliselt haiguskindel. Katseaastad 2007, 2008.

`Inpetto` suure saagiga, keskmise talvekindlusega (kevadine taastumine hea), seisukindel. Heade kvaliteedinäitajatega – TTM suur, mahukaal korralik, proteiinisaldus madal, langemisarv soodsal aastal korralik. Veidi vastuvõtlik haigustele (lumiseen, jahukaste). Katseaastad 2007, 2008.

`SW Valentino` keskmise saagiga, hea talvekindlusega, suhteliselt seisukindel. Keskmiste kvaliteedinäitajatega – TTM suur, mahukaal korralik, proteiinisaldus madal, langemisarv soodsal aastal korralik. Veidi vastuvõtlik haigustele. Saagiaastad 2007,2008.

Talitritikalesortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
SW Talentro	159,2	Dinaro	8,61

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2007/2008	Viljandi		Võru		Kuusiku	
Mullastik	KI g /ls		LP /ls2		Ko /ls3	
Eelvili	mustkesa / black fallow		suviuder /barley		mustkesa /black fallow	
Külvinorm	350 id tera m ²		350 id tera m ²		350 id tera m ²	
Külvi kuupäev	11.09.07		14.09.07		11.09.07	
Väetis (TA/ha); väetamise kuupäev / Fertilizer- level ; Time of fertilization						
N-P-K	0 -28 -100	7.09.07	17,5-24,5-70	10.09.07	0-12-47	11.09.07
N	34,4	4.04.08	103	15.04.08	80	15.04.08
N	34,4	9.05.08			30	8.05.08
Taimekaitse: l/ha; kg/ha; töötlemise kuupäev / Plant protection (litre per hectare); date of treatment						
Sekator	0,15	5.05.2008				
Granstar			0,03	13.05.08	0,022	23.04.08
Starane			0,6	13.05.08		
Fastac	0,2	5.05.08				
Decis	0,125	16.05.08				

2008. a. talitritikale katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect			1000 tera mass (k.a), g 1000 kernel weight, g			Proteiin kuivaines, % Protein d.b., %		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Cando	8682	10944	6905	41,1	43,5	43,4	9,2	10,2	9,7
Grenado	9880	11267	9759	38,4	38,8	38,3	9,1	9,8	7,5
Inpetto	9734	10912	9311	45,2	44,5	45,3	9,4	10,2	8,8
Lamberto	9263	10722	9177	40,7	39,9	42	9,5	9,5	8,1
SW Talentro	7738	9230	6816	50,0	48,9	49,6	10,4	10,8	9,9
SW Valentino	9255	10386	8654	44,4	44,3	48	10,1	10,8	8,7
PD5% (LSD)	775,2	1060,9	356,6						

Sort Variety	Mahukaal g/l Volume weight g/l			Langemisarv, sek Falling number, sec			Talvekindlus, 1-9p, (1=halb) Winter hard., 1- 9p, (1=bad)		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Cando	702	716	700	90	80	87	7,8	9	6
Grenado	706	695	687	62	62	81	8,3	9	9
Inpetto	744	727	721	62	62	67	9	9	9
Lamberto	729	712	708	66	66	67	8,3	9	9
SW Talentro	731	729	710	62	62	62	7,8	9	8
SW Valentino	717	721	716	64	88	76	7,5	9	9

Sort Variety	Kasuvaeg, päevades Growing period, days			Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm			Lamandumine / Lodging (1-9p) 1 = ei lamandu / 1 = not lodged		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Cando	331	322	325	85	90	75,6	1	1	1
Grenado	333	323	321	87,6	90,3	76,6	1	1	1
Inpetto	333	334	323	91,3	95,1	82,9	1	1	1
Lamberto	332	322	324	106,8	110,9	96,1	1	1	1
SW Talentro	331	324	325	90,3	91,5	74	1	1	1
SW Valentino	331	323	325	108	107,4	92,4	1	1	1

Talitritikale haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Lumiseen <i>Monographella nivalis</i>			Kõrreliste jahukaste <i>Erysiphe graminis</i>			Kõrreliste helelaiksus <i>Septoria spp</i>		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Cando	1	1	1	1	1	1	4,3	1	3,5
Grenado	1	1	1	1	1	1	2,8	1,3	5,5
Inpetto	1	1	1	1	1	1	2	1,3	5
Lamberto	1	1	1	4	1	2,3	4,3	1	6,3
SW Talentro	1	1	1	1,8	1	1,3	4	1	5,5
SW Valentino	1	1	1	1,8	1	1	3,3	1,3	4,3

Sort Variety	Kollane rooste <i>Puccinia striiformis</i>			Punakaste** 1-3p <i>Fusarium spp. 1-3p</i>		
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Viljandi	Võru	Kuusiku
Cando	1	1	1	1	1	1
Grenado	1	1	1	1	1	1
Inpetto	1	1	1	1	1	1
Lamberto	1	1	1	1	1	1
SW Talentro	1	1	1	1	1	1
SW Valentino	1	1	1	1	1	1

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

SUVITRITIKALE / SPRING TRITICALE

Triticosecale W.

2008.a. Eesti sordilehte võetud uus suvitritikale sort

`Nilex` hiline, suure saagiga, seisukindel. TTM nisuga sarnane, mahukaal korralik, langemisarv soodsal aastal hea, proteiinisaldus talitritikaledest kõrgem, suhteliselt haiguskindel (nakatub veidi helelaiksusesse). Sobib vähemviljakatele muldadele. Pika kasvuaja tõttu võib minna peas kasvama. Katseaastad 2007, 2008.

Katse agrotehnika

Katseaasta 2008	Viljandi		Võru	
Mullastik / Soil	LP (g) /ls		LP /ls2	
Eelvili / Previous crop	kaer / oats		suviteravili	
Külvinorm / Sowing rate	550 id tera m ²		550 id tera ²	
Külvi kuupäev / Sowing date	23.04.08		29.04.08	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev / Fertilizer level; time of fertilization				
N-P-K;	81-18-56	22.04.08	92-24-63	28.04.08
N	20	20.06.08		
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev / Plant protection (litre per hectare); date of the treatment				
Arrat			0,1	4.06.08
Sekator 375 OD+	0,125	22.05.08		
Input 460 EC*	0,80	22.05.08		
Prosaro*	0,75	16.06.08		
Fandango*			0,8	26.06.08
Fastac	0,2	6.05.08		
Decis Mega	0,125	22.05.08		

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

Katseaasta 2008	Kuusiku		Jõgeva	
Mullastik / Soil	Ko /ls3		KI /ls	
Eelvili / Previous crop	oder / barley		kartul / potato	
Külvinorm / Sowing rate	550 id tera ²		550 id tera ²	
Külvi kuupäev / Sowing date	28.04.08		29.04.08	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev / Fertilizer level; time of fertilization				
N-P-K;	80-21-55	24.04.08	90-20-38	26.04.08
N	30	10.06.08	11	12.06.08
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev / Plant protection (litre per hectare); date of the treatment				
Sekator 375 OD+			0,15	26.05.07
Granstar Preemia 50 SX + Primus	0,02+0,06	3.06.08		
Input 460 EC*	0,8+0,8	13.06.08	21.07.08	0,9
Fastac	0,15	07.05.08		
Proteus 110 OD			0,6	26.05.08

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2008. a. suvitritikale katseandmed

Sort Variety	Saagikus kg/ha / Yield, kg/hect							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	6037	4886	6233	8224	7470	7140	5601	5415

Sort Variety	Kasvuaeg, päevades / Growing period, days							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	121	119	109	111	113	113	119	119

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm / Height of plants, cm							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	101	101	98,3	122,5	110	108	99,5	101,8

Sort Variety	Lamandumine / Lodging (1-9p) 1 = ei lamandu / 1 = not lodged							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	1	1	1	1	1	1	2	2

Sort Variety	1000 tera mass (k.a), g 1000 kernel weight, g				Proteiin kuivaines / % Protein d.b., %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Nilex	33,2	35,8	33,3	32,9	12,3	12,9	13	13,7

Sort Variety	Mahukaal g/l / Volume weight g/l				Langemisarv, sek / Falling number, sec			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
Nilex	728	710	734	638	76	64	62	65

Suvitritikale haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Kollane rooste / <i>Puccinia striiformis</i>								Jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>								
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	
Nilex	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Helelaiksus / <i>Septoria spp.</i>								Pruunrooste / <i>Puccinia recondita</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	2	4,5	1	1	3	3	5	5,5	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5

Sort Variety	Punakaste** 1-3p / <i>Fusarium spp. 1-3p</i>								Pruunlaiksus / <i>Cochliobolus sativus</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Nilex	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5	2	2	1	1	1	1	3	3

** - 1 = nakkus puudub; 2 = nakkust esineb vähe; 3 = nakkust esineb tugevalt

SUVINISU / SPRING WHEAT

Triticum aestivum L.

Soovitusliku sordilehe suvinisu sordid

Varased

‘Helle’ keskmise saagi ja haiguskindlusega, keskmise 1000 tera massi, hea seisukindluse ja kõrge kleepvalgu sisaldusega.

‘Manu’ keskmise saagi ja 1000 tera massiga, nakatub jahukastesse ja pruunroostesse, hea seisukindlusega, kõrge langemisarvu ja kõrge kleepvalgu sisaldusega. Sobib kasvatamiseks ka happelistel muldadel.

Hilised

‘SW Estrad’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, suhteliselt haiguskindel, keskmise 1000 tera massiga, madala proteiinisalduse ja ebastabiilse langemisarvuga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

‘Zebra’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, suhteliselt haiguskindel, suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

‘Triso’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, nakatub haigustesse, keskmise- suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

‘Vinjett’ väga hea saagi ja hea seisukindlusega, põuakartlik, keskmise- suure 1000 tera massiga, kleepvalgu sisaldus keskmine.

2008. a. Eesti sordilehte võetud uued suvinisu sordid

‘KOH 5811’ (Werbena) hiline, keskmise saagiga, seisukindel. Keskmiste kvaliteedinäitajatega – korralik proteiinisaldus, optimaalne mahukaal, sobiv gluteenindeks, hea kleepvalgu kvaliteet, ebastabiilne langemisarv, väike TTM. Nakatub jahukastesse. Vajab keemilist haiguste tõrjet. Katseaastad 2007, 2008.

‘Tybalt’ hiline, keskmise saagiga, seisukindel. Heade kvaliteedinäitajatega – korralik proteiinisaldus, optimaalne TTM, sobiv mahukaal, optimaalne kleepvalgusisaldus, sobiv gluteenindeks. Haigustesse nakatub keskmiselt. Katseaastad 2007, 2008.

‘Uffo’ hiline, suure saagiga, pika kõrrega seetõttu veidi lamanduv. Rahuldavate - heade kvaliteedinäitajatega – optimaalne mahukaal, hea kleepvalgu sisaldus, soodsalt aastal kõrge langemisarv, keskmine TTM, madal proteiinisaldus, madal - rahuldav gluteenindeks. Haigustesse nakatub keskmiselt. Sobib söödaniuks. Katseaastad 2007, 2008.

‘WvB540-06’ hiline, suure saagiga, seisukindel. Rahuldavate kvaliteedinäitajatega – sobiv TTM, korralik proteiinisaldus, sobiv mahukaal, madal langemisarv, optimaalne kleepvalgusisaldus, madal- optimaalne gluteenindeks. Haigustesse nakatub keskmiselt. Sobib söödaniuks. Katseaastad 2007, 2008.

Suviniisortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Triso	240,57	Tybalt	76
Zebra	227,28	Monsun	69,5
SW Estrad	173,9	Helle	10
Trappe	127,88	Azurite	9,3
Vinjett	98,88	Granary	9,16
Mooni	73,12	Manu	6

*Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2008	Viljandi		Võru	
Mullastik	LP (g) /ls		LP /ls ²	
Eelvili	kaer		suviteravili	
Külvinorm	600 id tera m ²		600 id tera m ²	
Külvi kuupäev	23.04.08		29.04.08	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K;	81-18-56	22.04.08	92-24-63	28.04.08
N	20	20.06.08	10	11.06.08
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev				
Arrat			0,1	04.06.08
Sekator 375 OD+	0,125	22.05.08		
Input 460 EC*	0,8	22.05.08		
Prosaro*	0,75	16.06.08		
Fandango*			0,8	26.06.08
Decis Mega	0,125	22.05.08		
Fastac	0,2	6.05.08		

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

Katseaasta 2008	Kuusiku		Jõgeva	
Mullastik	Ko /ls ³		KI /ls	
Eelvili	oder		kartul	
Külvinorm	600 id tera m ²		600 id tera m ²	
Külvi kuupäev	28.04.08		29.04.2008	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K;	80-21-55	24.04.2008	90-20-38	26.04.2008
N	30	10.06.2008	11	12.06.2008
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev				
Sekator 375 OD+			0,15	26.05.2008
Granstar Preemia 50 SX	0,02	3.06.2008		
Primus	0,06	3.06.2008		
Input 460 EC*	0,8+0,8	13.06.2008	21.07.2008	0,9
Proteus				0,6
Fastac	0,15	07.05.08		

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2008. a suvinisu katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	4290	3679	3754	4541	4549	4361	4357	4228	38,2	40,5	39	35,9
Albina	5186	4425	5672	5670	5546	4882	4161	3988	40,6	41,7	38,7	36,8
Granny	5751	5142	5780	6327	7314	6472	5391	5622	36,5	37,7	37,7	30,9
Helle	4915	3856	5400	5535	6005	5320	5321	5529	29,5	30,2	30,1	26,1
Hewilla	5922	4443	5891	6144	6900	6156	5929	5720	37,6	40,8	39,2	34,1
KOH 5811	6229	4242	5607	5762	6831	5597	4961	4731	31	30,6	27,1	28
KOH 5593	6165	4644	5511	6315	5826	5530	5822	4657	43,2	44,1	39,2	39
LP 698.02	6150	4414	6416	6115	6196	5393	5373	4704	39	38,8	31	32,7
Manu	5351	3645	4296	4824	5955	4750	4988	5386	32	30	28,8	28,8
SCHW 420-97-3	6459	4928	6346	6691	7401	6322	6399	6268	30,7	33,5	31,5	27,1
SW 43392	5233	3960	5188	5025	6713	5275	5036	4231	24,7	26,4	28,5	22,7
SW Estrad	5492	4754	5520	6379	7006	5552	5812	5041	31,4	32,2	32	29,6
Triso	5999	4712	6168	6117	6241	6256	6084	5441	31,8	34,7	29,7	29,5
Tybalt	0	3725	6451	6273	5884	5228	5352	4801	0	37,4	30,1	29,5
Uffo	5283	5057	6687	6513	7186	6752	6608	4946	35,2	37	32,2	30,5
Vinjett	5876	4273	5587	5973	6304	5511	5819	5255	32,4	33,4	31,7	28,9
WvB540-06	0	5179	6036	6148	7194	5875	4570	4602	0	42,6	39,3	33,3
Zebra	0	4412	5305	5651	6184	5317	5458	5776	0	35,4	41,6	29,6
PD5% (LSD)	624,4	352,6	364,6	708,9	271,8	229,8	506,5	549,4				

0 – prakeeritud / failed

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	69,3	70	72,5	74,5	80	76,3	69,5	71,3
Albina	87,8	86,5	87	85	92,3	90,8	91,3	89,5
Granny	80	79,5	73,8	77	85	78,3	79	81
Helle	76,8	74,5	70,3	83,5	85,8	85,3	75,5	78,8
Hewilla	82,5	87	81,3	85,3	93	93,5	79	88
KOH 5811	78	74	69,8	72,5	75,5	73,8	72,5	72,3
KOH 5593	91	87,5	72,3	84,5	89,5	91	80,5	83,3
LP 698.02	76,5	78	76	80,8	72,8	70,5	73,3	73,8
Manu	99	83,5	74	91,3	88	93,8	82	82,8
SCHW 420-97-3	78,5	73,5	70	77	80,8	77,8	73,5	76,3
SW 43392	75,5	73,5	66,8	75,5	78,3	76,8	69	71,3
SW Estrad	82,5	88,5	82	90	80,5	79,5	84	83,3
Triso	79	80	77,3	89,5	81	80,3	79	80,3
Tybalt	0	70	75	80,8	72,5	66,3	75,8	76,3
Uffo	84,5	90,5	83,5	86,5	88,5	86,5	88,5	83,8
Vinjett	86	87,5	83,3	91,8	92,3	88	83	82,3
WvB540-06	0	85,5	78,8	86,8	82,3	77,8	77,5	77,8
Zebra	0	82,5	85	89,3	91,3	87,8	81,3	84,3

Sort Variety	Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	1	1	1	1	1	1	1	1
Albina	1	1,5	1	1	3	3	8	8
Granny	1	1,5	1	1	1	1	6,5	6
Helle	1	1	1	1	1	1	1	1
Hewilla	1	1	1	1	1	1	2	4,5
KOH 5811	1	1	1	1	1	1	2,5	3
KOH 5593	1	1	1	1	1	1	6,5	8
LP 698.02	1	1	1	1	1	1	2,5	2
Manu	1	1	1	1	1	1	1,5	1,5
SCHW 420-97-3	1	1	1	1	1	1	2	3
SW 43392	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Estrad	1	1	1	1	1	1	1	1,5
Triso	1	1	1	1	1	1	3	3
Tybalt	0	1	1	1	1	1	4,5	4
Uffo	1	1,5	1	1	1	1	4,5	6
Vinjett	1	1	1	1	1	1	2	2
WvB540-06	0	1	1	1	1	1	2,5	2,5
Zebra	0	1	1	1	1	1	1	1

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva Growing period, days							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	117	114	110	109	114	113	117	118
Albina	117	118	109	110	114	111	115	115
Granny	119	119	110	107	113	113	117	116
Helle	112	109	106	105	110	110	112	112
Hewilla	116	116	111	108	113	111	115	114
KOH 5811	117	114	109	107	113	113	114	115
KOH 5593	117	115	108	108	111	110	113	113
LP 698.02	120	117	110	111	111	111	118	120
Manu	107	111	107	105	109	109	111	110
SCHW 420-97-3	117	114	108	107	112	112	116	116
SW 43392	116	117	110	108	113	110	115	116
SW Estrad	119	114	111	111	112	111	121	120
Triso	117	117	110	112	112	111	117	117
Tybalt	0	114	110	110	112	111	119	118
Uffo	118	116	111	108	114	113	117	116
Vinjett	117	115	110	111	112	111	117	117
WvB540-06	0	117	111	111	115	114	120	119
Zebra	0	117	108	106	113	111	117	118

Sort Variety	Kleevalk k.a, % Glue protein content, %				Mahukaal, g/l Volume weight, g/l			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	36,6	36,6	41,6	46,9	760	771	771	664
Albina	26,7	27,1	29,8	30,2	750	732	751	615
Granny	25,5	32,8	23,8	27,3	773	769	790	643
Helle	29,4	35,3	32	41	740	781	796	687
Hewilla	24,8	34,5	26,6	30,1	774	782	798	675
KOH 5811	25,3	33	27,6	29,2	784	787	789	730
KOH 5593	22,4	34,6	28,3	28,1	785	779	790	725
LP 698.02	27,2	27,3	28,2	27,9	735	730	728	647
Manu	31,6	38,5	33,8	38,6	783	786	801	729
SCHW 420-97-3	25	31,4	25,2	30,8	785	774	798	687
SW 43392	25,8	33,3	29,8	32,2	742	757	780	606
SW Estrad	25	29,3	29	27,4	768	759	776	642
Triso	25,6	27,7	26,5	27,8	773	778	781	676
Tybalt	0	28,2	27,4	32,3	0	729	797	625
Uffo	25	26,2	25	29	769	768	773	700
Vinjett	25,7	27,5	24,5	28,9	762	755	776	679
WvB540-06	0	30,6	28,9	30,3	0	781	796	651
Zebra	0	34,2	27,5	31,5	0	777	798	721

Sort Variety	Proteiin kuivaines Protein d.b, %				Langemisarv, sek Falling number, sec			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	15,9	15,8	16,7	17,3	79	115	78	62
Albina	12,6	13,3	12,9	14	62	62	62	62
Granny	12,3	14,1	11,6	12,5	108	86	151	69
Helle	13,9	15	14,2	16	62	98	69	117
Hewilla	11,5	14	12,4	12,7	110	192	176	202
KOH 5811	12,6	14,7	13,1	13,7	158	141	184	143
KOH 5593	11,3	15,3	13,3	12,8	147	141	170	84
LP 698.02	12,9	12,6	12,8	12,7	146	185	201	118
Manu	14,7	16,7	15,9	16,3	86	137	133	124
SCHW 420-97-3	11,7	13,3	11,7	13	116	126	161	176
SW 43392	12,6	14,8	13,7	13,8	63	90	89	100
SW Estrad	11,6	12,9	12,5	12,7	79	89	95	75
Triso	12,2	13,3	12,7	12,5	104	185	133	91
Tybalt	0	13,2	12,2	14,1	0	204	166	164
Uffo	11,6	12,6	11,8	12,8	196	213	233	225
Vinjett	12	13,3	12,3	12,9	93	111	109	103
WvB540-06	0	13,6	13,2	13,1	0	149	144	65
Zebra	0	14,5	13,5	14	0	225	261	118

Sort Variety	Gluteenindeks Gluten index				Zeleny arv / Zeleny value			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
405-95-4b	71	58	73	45	36,2	56,5	65,5	71,6
Albina	21	14	51	27	27,5	49,4	44,5	49,6
Granny	48	47	81	20	26,7	53,2	41,5	48,1
Helle	30	60	40	33	27,8	56	56,4	68,4
Hewilla	56	47	66	54	23,8	51,5	49,7	50
KOH 5811	81	69	92	62	25,7	55,6	50,7	57,8
KOH 5593	7	19	35	11	24,7	58,3	50,9	51,3
LP 698.02	51	47	79	25	28,1	42	49,2	48,4
Manu	76	89	86	59	31,3	67,5	65,9	73,8
SCHW 420-97-3	63	58	63	38	24,8	46,7	45	54,3
SW 43392	83	86	85	41	25,3	56,7	54,9	54
SW Estrad	75	66	72	20	21,9	45,9	47,5	46,6
Triso	93	82	91	47	25,1	49,3	47,2	52,1
Tybalt	0	79	75	55	0	46,9	43	55,6
Uffo	58	37	46	21	23,9	45,4	44,8	52,4
Vinjett	88	63	86	45	22,7	48,2	42,8	51,2
WvB540-06	0	70	82	37	0	54	52,1	53,5
Zebra	0	49	37	53	0	52,9	49,7	52,3

Suvinisu haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>								Helelaiksus / <i>Septoria</i> spp							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2	5	3	3	3	4,5	5	6
Albina	1	1	1	1	1	1	2	2,5	2	4	3	2	3	3	5	6
Granny	1	2	1	1	2,5	5	4	5,5	2,5	4	2	3	3	4,5	5	5
Helle	1	1	1	1	1	1	1	1	3,5	6	3	5	4	6,5	8	7
Hewilla	1	1,5	1	1	1	1	1,5	2	3	5,5	2	4	4	5	5,5	6,5
KOH 5811	1	1	1	1	1	1	4	6	2	5	2	3	3	4	5	5
KOH 5593	1	1	1	1	1	2	2	4	4	5	3	4	3,5	4	5	7
LP 698.02	1	4	1	1	1	4,5	5	5,5	2	4	2	2	3	3	4	5,5
Manu	1	3	1	1	1	3	5	5	3	5	4	4	3	5	5	7
SCHW 420-97-3	1	1	1	1	1	1	2	4	2	6	2	3	3	5	6	6,5
SW 43392	1	1	1	1	1	1	1	1	2	6	2	3	3	3	5	6,5
SW Estrad	1	1	1	1	1	1	1	2	2	4	3	2	3	3	4,5	5,5
Triso	1	1	1	1	1	3	4	5,5	2	5	2	3	3	4	5,5	6,5
Tybalt	0	1	1	1	1	1	1	1	0	5	2	2	3	4	5	5
Uffo	1	1	1	1	1	2	1	1	3	5	3	5	4	5	5,5	7
Vinjett	1	1	1	1	1	1	1	1	4	5	3	4	3	4	5	6
WvB540-06	0	2	1	1	1	1	1	1	0	4	2	3	3	3	5	6,5
Zebra	0	1	1	1	1	2	1	4	0	3	2	2	2,5	3	4	5

Sort Variety	Pruunlaikus / <i>Cochliobolus sativum</i>								Pruunrooste / <i>Puccinia recondita</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	1,5	2,5	1	2	3	2	3	5	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Albina	1,5	3,5	1	2	1	1	4	5	1	1	1	1	1	1	1	1
Granny	2	2,5	1	2	2	2	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1
Helle	1	2	1	3	1	2	5	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Hewilla	1,5	2,5	1	2	1,5	2	3	2,5	1	1	1	1	1	1	1	1
KOH 5811	2	3	2	2	3	3	5	5	1	1	1	1	1	1	1	1
KOH 5593	1	3	2	2	3	1	5	5	1	1	1	1	1	1	2	3
LP 698.02	1	2	2	2	3	1,5	4	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
Manu	2	3	2	3	3	4	5	5	1	1	1	1	1	1	2	3
SCHW 420-97-3	2	2	1	2	3	2	3,5	3	1	1	1	1	1	1	1	1
SW 43392	1	4	1	2	2,5	1	3,5	4	1	1	1	1	1	1	1	1
SW Estrad	1	2	1	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1
Triso	2	2	1	2	1	1	4	4,5	1	1	1	1	1	1	1,5	1
Tybalt	0	3	1	2	1,5	1	3,5	4,5	0	1	1	1	1	1	1,5	1
Uffo	1	3	1	1	1	1	4	4,5	1	1	1	1	1	1	2	1
Vinjett	3	1	1	2	1	2,5	4,5	4,5	1	1	1	1	1	1	1	1
WvB540-06	0	2	1	1	1	2	3	3,5	0	1	1	1	1	1	1	1
Zebra	0	2	1	1	1	1	2,5	2,5	0	1	1	1	1	1	3,5	1,5

Sort Variety	Kollane rooste / <i>Puccinia striiformis</i>								Fusarioos** / <i>Fusarium</i> **							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
405-95-4b	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Albina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Granny	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1,5	1
Helle	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1,5
Hewilla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2
KOH 5811	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1,5
KOH 5593	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1,5
LP 698.02	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Manu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
SCHW 420-97-3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1,5	1,5
SW 43392	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1,5	1,5
SW Estrad	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Triso	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1,5	2
Tybalt	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	2	2	1	1	2	2
Uffo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2
Vinjett	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2
WvB540-06	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	2	2	1	1	2	1,5
Zebra	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	2	2	1	1	1	2

** - 1 = nakkus puudub, 2 = nakkust esineb vähe, 3 = nakkust esineb tugevalt

SUVIODER / BARLEY *Hordeum vulgare L.*

Soovitusliku sordilehe suviodra sordid

Keskvalmivad

‘Auriga’ keskmise saagi ja 1000 tera massiga, suhteliselt haiguskindel, hea seisukindlusega, suure mahukaaluga õlleoder.

‘Inari’ hea saagi, keskmise- suure 1000 tera massiga, seisukindel, sobiva mahukaaluga söödaoder.

Hilised

‘Annabell’ väga hea saagi, keskmise- suure 1000 tera massi ja hea seisukindlusega, sobiva mahukaaluga toidu-, sööda ja õlleoder.

‘Anni’ hea saagi, keskmise-suure 1000 tera massi, hea seisukindlusega, vastupidav põuale, suure mahukaaluga toidu ja söödaoder.

‘Barke’ keskmise saagi ja 1000 tera massiga, seisukindel, suure mahukaaluga õlleoder, põuakartlik.

‘Class’ hea saagi, suure 1000 tera massi ja ühtlase suure teraga, hea seisukindlusega, suure mahukaaluga õlleoder, põuakindel.

‘Justina’ hea saagi, keskmise- suure 1000 tera massi ja ühtlase suure teraga, hea seisukindlusega, sobiva mahukaaluga õlleoder.

‘SW Wikingett’ keskmise saagi ja väikese – keskmise 1000 tera massiga, suhteliselt hea seisukindlusega, suure mahukaaluga toidu- ja söödaoder.

‘Tocada’ väga hea saagi ja keskmise seisukindlusega, suure 1000 tera massi ja hea teraühtlikkusega õlleoder, sobiva mahukaaluga.

2008. a. Eesti sordilehte võetud uued suviodra sordid

‘Beatrix’ keskvalmiv, keskmise saagiga, seisukindel. Suure TTM -ga, väikese proteiinisaldusega, kõrge teraühtlikkuse ja sobiva mahukaaluga. Keskmiselt nakatuv võrk- ja pruunlaiksusesse, veidi vastuvõtlik jahukastele. Haigustõrje suurendab saaki. Ohted eemalduvad keskmiselt. Katseaastad 2007, 2008.

‘Promyk’ hiline, keskmise saagiga, seisukindel. Suure TTM –ga, väikese proteiinisaldusega, sobiva mahukaaluga, ühtlik. Keskmiselt nakatuv võrk- ja pruunlaiksusesse, veidi vastuvõtlik äärislaiksusele ja jahukastele. Seeme kindlasti puhtida. Haigustõrje suurendab saaki oluliselt. Ohted eemalduvad keskmiselt. Katseaastad 2007, 2008.

Suviodrasortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Anni	444,59	Justina	136,69	Tocada	54,04
Annabell	428,26	Inari	118,27	Beatrix	40,09
Gustav	217,4	Leeni	90	Baronesse	19,5
Xanadu	214,34	SW Wikingett	82,84	Viire	13
Auriga	179,17	Ingmar	74,8	Arve	1,81
Barke	156,54	Jyvå	67,19		
Mercada	138,3	Gaute	63,43		

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2008	Viljandi		Võru	
Mullastik	LP (g) /ls		LP /ls2	
Eelvili	kaer		suviteravili	
Külvinorm	varased 600 id tera m ² keskvalm. ja hilised 350 id tera m ²		varased 600 id tera m ² keskvalm. ja hilised 350 id tera m ²	
Külvi kuupäev	23.04.08		29.04.08	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K;	81- 18- 56	22.04.08	92-24-63	28.04.08
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev				
Arrat			0,1	4.06.08
Sekator 375 OD+	0,125	22.05.08		
Input 460 EC*	0,8	22.05.08		
Fandango*			0,8	26.06.08
Decis Mega	0,125	22.05.08		
Fastac	0,2	6.05.08		

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

Katseaasta 2008	Kuusiku		Jõgeva	
Mullastik	Ko /ls3		Ko /ls	
Eelvili	oder		mustkesa	
Külvinorm	varased 600 id tera m ² keskvalm. ja hilised 350 id tera m ²		varased 600 id tera m ² keskvalm. ja hilised 350 id tera m ²	
Külvi kuupäev	28.04.08		1.05.2008	
Väetis(TA/ha); väetamise kuupäev				
N-P-K;	80-21-55	24.04.2008	90-9-54	27.04.2008
Taimekaitse: l/ha; kg/ha/ Töötlemise kuupäev				
Sekator 375 OD+			0,15	26.05.2008
Granstar Preemia 50 SX	0,018	3.06.2008		
Primus	0,06	3.06.2008		
Input 460 EC*	0,8+ 0,8	13.06.2008	21.07.2008	13.06.2008
Proteus 110OD			0,6+0,6	14.05.2008
Fastac	0,15	7.05.2008		

* - F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2008. a. suviadra katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect								1000 tera mass, g 1000 kernel weight, g			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
01/410/41	5626	5273	7038	7268	7658	5096	6056	5322	36,2	40,6	38,5	36,5
Annabell	5865	4985	7498	7080	7642	4448	5778	4829	32,9	37,8	36,3	30,1
Anni	5563	5699	6914	7290	6118	4834	5818	5141	40,3	43,4	39,9	33,4
Arve	4577	4478	4260	4709	6379	4285	5289	4302	32,6	36,3	33,1	30,4
Auriga	5083	5309	7221	6850	6763	5580	5333	4991	37,9	42,6	39,6	34
Barke	5346	5136	6623	6627	6122	5235	5364	5214	38,3	43,7	42	34,6
Beatrix	5411	5576	6827	7199	7550	5216	5319	5170	39,5	45,8	43,2	35,1
BR 8125d7	6124	5764	7311	6598	6650	5459	6152	5618	35,6	39,7	38,7	33,8
Class	5167	5059	6435	5925	6428	4784	5296	4848	38,8	42,6	43,7	34
Inari	5665	5128	6761	6672	7225	4716	5886	4996	41	45,6	44,5	35,8
Justina	6535	6341	7337	7336	6887	4660	5875	6073	40,7	44,4	46,3	33,8
LP1159.3.04	5820	5633	6715	6907	6428	5045	6214	5808	45,1	46	47,6	37,6
LP1233.6.04	5691	5487	6935	6333	6790	5129	6239	5861	37,1	43,8	43,6	36
Marthe	6130	6006	6405	7330	6951	4865	5721	4577	38	41,3	40	30,8
NFC 403-43	5792	5572	6838	7462	7241	6691	6757	6179	42,6	45,2	45,3	36,3
Nord 04/2311	5499	5351	6068	6106	6412	5274	6198	5896	42,4	47,1	45,9	37,1
PF 12079-51	6442	6808	6709	7292	6853	6472	7033	6514	40,2	40,5	43,8	34,8
Promyk	5956	5588	6314	5995	7252	5989	6139	5642	42,1	44,2	43,4	37,7
Skarb	5479	5281	6729	6941	6929	5822	5875	5413	41,4	45,7	44,8	35,3
STRG 6784	5908	6235	7236	7100	7602	6149	6500	5769	40,7	41,2	42,7	35,9
SW 37868	5604	5309	6230	6676	7585	5615	5678	5031	37	42,6	40,5	31,8
SW Wikingett	5503	4919	6041	5905	6969	5464	6371	5688	35,6	39,2	38	32,9
Tocada	5606	5148	6928	6024	7123	5529	5829	5233	38,6	43,1	44,3	35,9
PD5% (LSD)	312,8	307	693,3	1386,9	275,4	460,1	311,4	545,3				

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva / Growing period, days								Proteiin k.a / Protein d.b, %			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
01/410/41	112	111	109	106	108	106	116	115	11,4	11	10,7	11,2
Annabell	106	109	107	105	107	105	112	112	9,4	10,6	10,9	10,6
Anni	111	116	107	107	107	105	116	114	11,2	11,7	11	11,5
Arve	93	92	94	95	96	95	110	109	11,4	13,8	12,5	12,6
Auriga	107	111	106	104	106	106	116	115	10,3	11,2	11,1	10,9
Barke	113	116	105	105	105	105	116	114	9,7	11,1	10,8	11,2
Beatrix	105	112	107	106	106	105	114	112	10,6	10,6	10,3	10,8
BR 8125d7	107	112	106	104	106	104	115	115	10,9	10,3	10,1	10,2
Class	106	109	105	105	106	105	116	115	11,5	11,2	11,1	11,1
Inari	106	110	104	104	107	107	113	113	10,4	10,6	10,4	11,2
Justina	106	108	106	104	109	108	114	113	10,6	10,7	10,6	10,3
LP1159.3.04	114	115	106	107	104	102	116	116	10,1	10,9	11,4	10,5
LP1233.6.04	109	112	107	106	105	103	117	115	10,2	10,4	11	10,6
Marthe	115	107	104	103	109	107	112	112	9,8	10,9	10,4	10,9
NFC 403-43	116	115	106	106	105	106	117	116	9,9	11	9,9	10,3

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva / Growing period, days								Proteiin k.a / Protein d.b, %			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1	F1
Nord 04/2311	108	109	106	104	104	101	115	114	9,8	11,7	10,2	10,5
PF 12079-51	111	112	107	106	105	102	118	117	10,4	10,8	9,9	9,6
Promyk	112	115	107	106	106	106	117	116	9,4	11,1	10,3	9,8
Skarb	112	111	106	107	106	105	116	115	9,8	11,2	9,9	10,5
STRG 6784	115	117	106	106	104	102	116	116	10,5	11,2	10,1	10,7
SW 37868	113	111	106	106	107	107	115	116	10,6	10,9	10	9,5
SW Wikingett	114	115	108	106	109	108	115	116	11,8	11,1	10,1	10,3
Tocada	107	108	107	106	107	106	116	116	10,8	10,6	9,8	9,7

Sort Variety	Mahukaal / Volume weight, g/l				Jääk sõelal 2,8mm Sieving >2,8mm, % sieve			
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
01/410/41	629	671	661	656	63,4	72,7	64,6	40
Annabell	617	679	673	611	53,5	52,6	50,4	17
Anni	653	696	693	648	58,9	65	54,2	9,7
Arve	614	644	648	604	40,8	49,1	34,5	11,1
Auriga	634	677	669	653	61,8	72,2	57,4	20,3
Barke	612	687	687	632	56,6	78,2	68	17,9
Beatrix	590	649	653	610	59,3	79	67,6	16,3
BR 8125d7	620	669	665	631	32,9	49,2	41,5	8
Class	614	684	675	626	72	74,8	74,4	24,6
Inari	621	684	697	632	36,8	58,1	52,2	5,9
Justina	639	665	672	629	50,5	68,5	73,4	14,4
LP1159.3.04	620	667	680	631	86,1	87,6	86,8	50,3
LP1233.6.04	614	675	677	621	52,2	64,1	58,7	19,9
Marthe	628	670	666	635	63	73,2	65,1	75,4
NFC 403-43	616	679	667	640	75,6	84	80,4	50,7
Nord 04/2311	608	657	652	619	73,1	87,8	76,5	45,8
PF 12079-51	610	669	677	635	76	76,4	74,1	44,7
Promyk	643	675	670	655	61,9	70,1	58,7	18,4
Skarb	654	705	701	651	57,5	62,8	60,2	15,8
STRG 6784	635	670	679	646	67,2	71,6	64,4	25,3
SW 37868	605	680	677	622	57,9	67,3	61,3	15,3
SW Wikingett	642	681	691	665	53,7	64,5	56,9	21,1
Tocada	608	654	653	620	59,6	72,4	63,1	20,5

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm								Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)								
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	
01/410/41	60	59	66	65	61	60	65	64	1,5	1	1	1	1	1	1	4,5	7
Annabell	61	60	59	72	63	57	64	65	1	1	1	1	1	1	1	6,5	5
Anni	60	59	67	70	64	61	68	65	1	1,5	1	1	1	1	1	7,5	7
Arve	53	53	61	69	65	64	78	72	1	1	1	1	1	1	1	4,5	
Auriga	63	63	65	71	64	61	66	66	1	1,5	1	1	1	1	1	7	6,5

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm								Lamandumine, 1-9 p (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p (1=not lodged)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Barke	59	61	66	73	64	62	65	66	1	1	1	1	1	1	7	7,5
Beatrix	59	59	63	72	58	56	62	70	1	1	1	1	1	1	4,5	7,5
BR 8125d7	59	58	62	67	53	56	60	60	1	1	1	1	1	1	5,5	7
Class	58	58	63	67	57	54	64	61	1	1	1	1	1	1	4,5	4,5
Inari	63	61	70	79	69	68	70	70	1	1,5	1	1	1	1	6	7
Justina	60	65	67	75	70	61	68	58	1	1	1	1	1	1	7	6
LP1159.3.04	65	67	71	76	71	70	64	70	1	1,5	1	1	1	1	6	5
LP1233.6.04	54	60	65	76	61	61	66	67	1	1	1	1	1	1	8	6,5
Marthe	58	60	65	73	52	56	61	62	1	1	1	1	1	1	4,5	5,5
NFC 403-43	63	64	70	73	66	66	65	66	1	1	1	1	1	1	4,5	5,5
Nord 04/2311	62	65	64	69	59	62	64	67	1	1	1	1	1	1	4	6,5
PF 12079-51	58	62	63	67	64	58	61	62	1	1	1	1	1	1	2,5	3,5
Promyk	50	58	66	64	55	54	59	62	1	1	1	1	1	1	1	1,5
Skarb	63	65	71	73	65	59	68	71	1,5	1,5	1	1	1	1	7	8
STRG 6784	57	61	67	67	66	61	61	61	1	1	1	1	1	1	3,5	5,5
SW 37868	63	62	62	68	64	62	62	63	1	1,5	1	1	1	1	4	5,5
SW Wikingett	63	64	70	80	66	63	66	65	1	2	1	1	1	1	4,5	4
Tocada	60	62	68	70	64	64	65	65	1	1	1	1	1	1	3,5	4

Sort Variety	Ohete eemaldumine 1-3p. (1=kergesti, 3=raskesti) Removal of awns, 1-3p. (1=slightly, 3=hardly)							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
01/410/41	1,5	1,5	2,5	2	2	2	2	2
Annabell	1,5	1,5	2	1	2	2	1	1
Anni	2	2	2,5	1,5	3	3	2	2
Arve	1	1	1	1	2	2	1	1
Auriga	2,5	2	2,5	2,5	3	3	2	2
Barke	1	1	2,5	1	2	2	1	1
Beatrix	1,5	2	2,5	2,5	2	2	2	2
BR 8125d7	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2	2	2
Class	1	1	1	1	2	2	1,5	1
Inari	1	1	2	1,5	2	2	2	2
Justina	1,5	1,5	3	1,5	3	3	2	2
LP1159.3.04	1,5	1,5	2,5	1	2	2	2	2
LP1233.6.04	1,5	1,5	1,5	1	2	2	2	2
Marthe	1	1	2	1	2	2	2	1
NFC 403-43	1	1	2	1,5	2	2	2	1,5
Nord 04/2311	1,5	1,5	2	1,5	2	2	3	2,5
PF 12079-51	1	1	1,5	1	2	2	2	2
Promyk	1,5	1,5	2	1	2	2	2	2
Skarb	1,5	1,5	1,5	1	2	2	1	1,5
STRG 6784	2	1,5	2,5	2	2	2	2,5	2
SW 37868	1	1	2	1	2	2	1	1
SW Wikingett	1	1	2,5	1,5	2	2	1	1
Tocada	1,5	1,5	1,5	1	2	2	2	2

Suviodra haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Vörklaikus / <i>Pyrenophora teres</i>								Äärislaikus / <i>Rhynchosporium secalis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
01/410/41	4	4	1	1	1	1	5	5	1,5	2,5	1	1	1	4,5	1	1
Annabell	4	5	1	1	1	1	5	5	1,5	3	1	1	3	3	1	1
Anni	3	5	1	1	1	1	5	5,5	1,5	3	1	1	1	5	1	3,5
Arve	5	5	3	4	2	1,5	5,5	7	2	2,5	1	1	4	6	1	3
Auriga	3	4,5	1	1	1	1	5,5	6	1	2,5	1	1	1	4,5	1	1
Barke	4	4	1	1	1	1	5,5	5,5	1	2,5	1	1	1	4,5	1	1
Beatrix	4,5	4,5	1	1	1	1	5,5	5,5	1	2	1	1	2	6	1	3
BR 8125d7	3	3,5	1	1	1	1	5	5	2	3	1	1	1	7	1	3,5
Class	5,5	6,5	1	1	1	1	5,5	7	1	1,5	1	1	1	3	1	1
Inari	3	4,5	1	1	2	1,5	5	6,5	1,5	2,5	1	1	1	4	1	1
Justina	3,5	3,5	1	1	1	1	5	5	1,5	3	1	1,5	2	3,5	1	3
LP1159.3.04	3	3,5	1	1	1	1	6	6	1,5	2	1	1,5	2	6,5	1	3
LP1233.6.04	2	3,5	1	1	1	1	5,5	5,5	1	2,5	1	1	1	5	1	3
Marthe	3,5	4	1	1	1	1	5	5	1,5	2,5	1	1	1	4	1	1
NFC 403-43	2	3	1	1	1	1	5	5	1	1,5	1	1	1	2	1	1
Nord 04/2311	3	3,5	1	1	1	1	5,5	5,5	2	2	1	1	3	6,5	1	5
PF 12079-51	2,5	3,5	1	1	1	1	5,5	5,5	2	3	1	1	1	5	1	3,5
Promyk	3	3,5	1	1	1	1	5,5	6	1,5	4	1	1,5	2,5	6	1	3
Skarb	3	3,5	1	1	1	1	5,5	5,5	1	2	1	1	1	4	1	1
STRG 6784	3	3,5	1	1	1	1	5,5	5,5	1,5	2,5	1	1	1	6,5	1	3
SW 37868	3	4,5	1	1	1	1	5,5	5,5	1,5	2,5	1	1	1	4	1	3
SW Wikingett	3	3,5	1	1	1	1	5,5	5,5	2	1,5	1	1	1	5	1	1
Tocada	5	5,5	1	1	3	2	5,5	7	1	1	1	1	2	5	1	3

Sort Variety	Triiptõbi / <i>Pyrenophora graminea</i>								Kõrreliste jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
01/410/41	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Annabell	1	1	1	1	1	1	1	1	3	4	1	1	1	1	1	6,5
Anni	1	1	1	1	1	1	1	1	2,5	3,5	1	1	1	1	3,5	7
Arve	1	1	1	1,5	1	1	1	1	5	5	1	1	3	4,5	5,5	7
Auriga	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Barke	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Beatrix	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2,5	1	1	1	1	3,5	3,5
BR 8125d7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
Class	1	1	1	2,5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Inari	1	1	1	2	1	1	1	1	3	3,5	1	1	1	1	1	7
Justina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LP1159.3.04	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
LP1233.6.04	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Marthe	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
NFC 403-43	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nord 04/2311	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
PF 12079-51	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
Promyk	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	2	1	1	1	1	1	3

Sort Variety	Triiptõbi / <i>Pyrenophora graminea</i>								Kõrreliste jahukaste / <i>Erysiphe graminis</i>							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Skarb	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	3	1
STRG 6784	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SW 37868	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1
SW Wikingett	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
Tocada	1	1	2	3,5	1	1	1	1	2	3	1	1	1	1	3	6,5

Sort Variety	Pruunlaiksus / <i>Cochliobolus sativus</i>								Odra lendnõgi, taimi/20 m ² <i>Ustilago nuda</i> , plants/20 m ²							
	Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Võru		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
01/410/41	2	3	1	1	2,5	3	5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Annabell	2	3,5	1	2,5	2,5	2	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Anni	2	2,5	1	1,5	2	2	5,5	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Arve	1,5	2	1	1	3	2,5	5,5	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Auriga	2	3	1	1	3	3	5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Barke	2	3	1	2	3	2,5	5,5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Beatrix	2	3	1	1	2	2	5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
BR 8125d7	2,5	3	1	1,5	2	2	5,5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Class	2,5	4	1	1,5	4	3	5,5	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Inari	2	2,5	1	2	3	3	5,5	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Justina	2	2,5	1	2	3	3	5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
LP1159.3.04	2	3	1	1,5	2	2	5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
LP1233.6.04	2	2,5	1	1	2	2	5,5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Marthe	2	3	1	1,5	2	2	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0
NFC 403-43	2,5	3	1	2	3	3	5,5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord 04/2311	2,5	3,5	1	1	3	3	5,5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
PF 12079-51	2	3	1	1,5	2	2	5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Promyk	2,5	4	1	2	3	2	5,5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Skarb	2,5	3	1	2,5	3	3	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
STRG 6784	2	3	1	1	2	2	5,5	6	0	0	0	0	0	0	0	0
SW 37868	2	3,5	1	2	2	3,5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
SW Wikingett	2	3	1	2	3	3,5	5	5,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Tocada	2	3	1	1	2	2	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0

KAER / OATS *Avena sativa* L.

Soovitusliku sordilehe kaerasordid

`Belinda` saagikas söödakaera sort, keskmise kõrguse ja kasvuajaga. Samuti on keskmised tuhande tera mass ja sõklanus. Proteiinisaldus, olenevalt kasvukohast ja –aastast 9,7-15,6% (keskmine 11,6%). Kaera kroonroostesse soodsatel aastatel enim nakatunud, võrreldes teiste sortidega.

`Jumbo` stabiilselt kõrge saagi, suure tera, keskmise sõkalsusega, keskmise kasvuaja ja kõrrepikkusega sort, kellel proteiinisaldus 9,8-15,8% (keskmine 11,5%)

`Vendela` on aretatud toidukaeraks. Sort on hea saagivõimega, keskmise teramassiga ja väikese sõkalsusega. Kõrrepikkus ja kasvuage keskmised, proteiinisaldus 9,9-16,0% (keskmine 12,1%).

`Villu` on suure saagivõimega, keskmise kõrguse ja kasvuajaga sort, kellel keskmised tuhande tera mass ning sõklanus. Proteiinisaldus 9,5-16,4% (keskmine 11,6%)

Eesti sordilehte võetud uus kaerasort

`Aveny` Hea saagivõimega hiline sort. Keskmise taime pikkusega. Lamandus teistest sortidest vähem. Keskmise teramassiga ja mahukaaluga. Hea proteiinisaldus, väike sõklanus. Katses aastatel 2007-2008

Kaerasortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Jumbo	138,82	Flämingsprofi	59	Villu	25,4
Vendela	116,24	Flämingsfit	36,6	Eugen	18,5
SW Kerstin	81,87	Jaak	27,62	Peppi	6,67

* Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katsekoht / Testing location	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Mullastik / Soil	Klg/ls	LP/ls2	Ko/ls3	Ko/ls
Eelvil / Previous crop	oder	suviteravili	oder	mustkesa
Väetis / Fertilizer	Power raps 18-9-15	NPK 17-10- 14	Arvi NPK 17-10- 14	Power 20-5-15
Norm TA kg/ha / Fertilizer level kg/ha: N-P-K	450 N-81 P-18 K-56	540 N-92 P- 24 K-63	471 N-80 P- 21 K-55	350 N-70 P-7 K-42
Väetamise kuupäev / Time of fer- tilization	22.04.2008	28.04.2008	24.04.2008	27.04.2008
Külvinorm / Sowing rate, ger- minating seeds per m ²	500	500	500	sõkalteralised 500 paljasteralised 600
Külvi kuupäev / Sowing date	24.04.2008	29.04.2008	28.04.2008	29.04.2008
Taimkaitse kuupäev / Date of weed- control	07.05.2008; 26.05.2008	04.06.2008	07.05.2008; 03.06.2008	28.05.2008
Preparaat, norm / Herbicide rate: (l/ha, kg/ha)				
MCPA	1,5			0,5
Lintur				0,12
Proteus 110 OD				0,6
Fastac	0,15		0,15	
Arrat + kemiwett		0,1; 0,1		
Granstar Premia 50 SX			0,02	
Primus	0,06		0,06	
Koristusküüpäev / Harvestig date	29.08.2008	01.09.2008	26.08.2008	30.08.2008

2008. a. kaera katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/hect				1000 tera mass / 1000 kernel weight, g			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	7073	7444	8363	6836	29,5	33,5	26,7	30,8
Dominik	6445	6175	7979	6203	30,7	34,8	31,3	31,1
Eugen	6272	6129	7805	6478	31,1	34,8	31,8	29,1
GS HA 01	4418	5434	5622	3806	23,3	23,6	25,4	24,8
Jumbo	6369	5759	7971	6542	31,7	34,1	34,2	32,2
LPSH 00-503	5823	6763	7260	5810	38,3	32,7	28,8	29,5
NORD 03/9106	6268	6972	8180	6580	33,5	38,5	34,2	34,1
NORD 04/115	6540	6646	8206	6600	40,6	39,5	35,8	35,1
NORD 04/122	6002	6015	7223	5481	28,3	31,3	29,7	28,2
NORD 06/106	6326	5969	8531	6782	35,2	38,8	34,3	33,9
NORD 07/325	6568	6102	7719	6497	33,2	37,2	33,3	33,8
Vendela	6477	6337	8276	5643	29,3	32,7	30	22,4
Villu	7009	6713	8390	6566	30	33,9	34,3	29,3
PD5% (LSD)	338,9	579,9	362,8	220,3				

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm				Lamandumine, 1-9 p. (1=ei lamandu) Lodging, 1-9 p. (1=not lodged)			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	96,4	88,4	82,1	84	4,3	1	2	3
Dominik	89,5	78,5	75	78,1	4,3	1	2	2,3
Eugen	98	89	91,6	85,9	4,5	1	1	3,3
GS HA 01*	101,5	97,4	74,4	86	4,5	1	1	2
Jumbo	90,9	85	80,8	82	4,5	1	1	2,8
LPSH 00-503	84	82,6	77,9	70,3	4,5	1	1	2,3
NORD 03/9106	94,1	87,5	79	86,9	4,5	1	1	3
NORD 04/115	95,5	88,6	80,4	83,8	4	1	1	2,8
NORD 04/122	87,6	90,1	82,8	85,6	4,5	1	1	2,5
NORD 06/106	95,8	88	87,3	89,4	4,5	1	1	2,3
NORD 07/325	97,9	92	81,9	88,9	4,3	1	3	2,3
Vendela	98	85,5	78,1	88,3	5,5	1	2	2,8
Villu	107,4	94	81,8	91,6	4,8	1	2	6,8

Sort Variety	Kasvuaeg, päeva / Growing period, days				Proteiin kuivaines / Protein d.b, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	120	105	112	119	10,2	10,6	10,5	10,1
Dominik	119	105	112	118	10,4	10,7	10,4	10,6
Eugen	112	105	110	117	10,3	10,4	10,3	10,7
GS HA 01*	123	106	113	118	11,9	13,2	12,3	12,7
Jumbo	120	105	110	116	10,7	10,6	10,1	10
LPSH 00-503	123	106	112	118	10,9	10,9	10,3	10,9
NORD 03/9106	116	106	112	119	10,6	11,1	10,1	10,3
NORD 04/115	115	106	112	119	10,3	10,6	9,7	10,5
NORD 04/122	116	106	112	119	10,5	11,4	10,5	10,4
NORD 06/106	123	106	112	119	10,5	11	9,9	10,5
NORD 07/325	114	106	112	120	9,9	11	9,8	10,5
Vendela	124	107	112	120	10,5	10,9	10	10,7
Villu	123	106	112	120	10,1	10,2	9,7	10,1

Sort Variety	Mahukaal / Volume weight, g/l				Sõklasus / Contents of husk, %			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	495	525	437	484	24,6	24,5	26,8	23,8
Dominik	481	530	429	465	26,6	26,6	32,4	28,3
Eugen	502	522	493	479	23,6	24,3	24,7	25,3
GS HA 01*	621	622	591	584	22,7	20,5	21,9	22,6
Jumbo	491	533	463	481	24,5	23,3	26,9	25,1
LPSH 00-503	484	507	479	472	23,5	24,1	25,8	24,6
NORD 03/9106	496	533	495	479	26,5	23,9	27,6	25,2
NORD 04/115	499	530	496	477	24,9	24,2	25,6	24,2
NORD 04/122	515	531	476	483	23,9	24,1	27,1	25,1
NORD 06/106	483	511	488	467	23,8	25,6	24,8	24,3
NORD 07/325	477	523	463	472	23,9	24	24,6	24,1
Vendela	500	525	480	475	22,6	23,2	23,2	23
Villu	513	555	505	477	25,2	26,6	27,1	26,8

* - paljasteraline

Kaera haigused / Diseases, 1-9 p. (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Kaera kroonrooste <i>Puccinia coronata</i>				Kaera pruunlaikus <i>Cochliobolus sativus</i>			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	1	1	1	2	3,3	1	4	3,8
Dominik	2,8	1	1	3	2,8	1	3	3,5
Eugen	3,8	1	1	3,8	3	1	4,3	3,5
GS HA 01*	3,3	1	1	3,8	3	1	4,5	3,5
Jumbo	2	1	1	3,5	3	1	4,3	4,3
LPSH 00-503	2,8	1	1	4	3	1	4,3	4
NORD 03/9106	2,5	1	1	3,5	3	1	4	3
NORD 04/115	3,5	1	1	3,3	2,5	1	3,8	3,3
NORD 04/122	2,5	1	1	3,8	3,3	1	3,5	3,5
NORD 06/106	3,3	1	1	3,5	3,3	1	4,3	4,5
NORD 07/325	3,8	1	1	3,5	3,3	1	4,8	4
Vendela	1,8	1	1	2	3	1	3,8	3,5
Villu	3,8	1	1	4,5	2,8	1	3,5	4,8

Sort Variety	Kõrrerooste <i>Puccinia graminis</i>			
	Viljandi	Võru	Kuusiku	Jõgeva
Aveny	1	1	5,8	1
Dominik	1	1	5,5	1
Eugen	1	1	5,8	1,3
GS HA 01*	1	1	5,5	1
Jumbo	1	1	6	1
LPSH 00-503	1	1	5,8	1
NORD 03/9106	1	1	6	1
NORD 04/115	1	1	5,5	1,3
NORD 04/122	1	1	6	1
NORD 06/106	1	1	5,5	1
NORD 07/325	1	1	5,3	1
Vendela	1	1	6	1
Villu	1	1	5,5	1

HERNES / PEA***Pisum sativum*****Hernesortide levik 2008***

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Aamisepp	0,53	Valma	0,4	Looming	0,2

* Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta 2008 / Testing year 2008	Viljandi	Võru
Mullastik / Soil	KIg/l	LP/l ²
Eelvili / Previous crop	suviuder	suviteravili
Külvinorm / Sowing rate, germinating seeds per m ²	120;60	120;60
Külvi kuupäev / Sowing date	24.04.2008	02.05.2008
Väetis (TA/ha) / Fertilizer - level: N - P - K	300 P-13,2 K-62,3	-
Väetamise aeg / Time of fertilization	22.04.2008	-
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)		
Fastac	0,15 06.05.2008	
Fastac	0,2 15.05.2008	
Basagran		2 05.06.2008
MCPA	0,7 26.05.2008	
Koristuskuupäev / Harvesting date	29.08.2008	01.09.2008

2008. a. herne katseandmed

Sort Variety	Saak, kg/ha Yield, kg/hect		1000 tera mass k.a, g TKW d.b, g		Kasvuper., päeva Growing per., days		Proteiin k.a, % Protein d.b, %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu								
Carneval	3295	2836	202,6	216,3	115	109	25,3	25,7
Clarissa	4725	4012	248,7	281,1	115	104	24,4	24,9
Hardy	4846	4161	246,2	269,4	119	100	25,5	25,6
J 64/94 kirju	2489	2566	176,2	201,8	117	104	29,1	26,6
Madonna	4127	3260	237,5	267,8	119	104	26,3	28,9
PD5% (LSD)	218,8	667,9						
Leheline								
GS EF 01	3122	2776	272,1	266	117	100	26,2	25,5
Mehis	2784	2205	219,1	225,6	119	112	31	29,7
Seko	2007	1774	260,2	259,9	119	107	28,3	28,1
PD5% (LSD)	138,4	395,6						

Sort Variety	Seisukindlus 1-9p (1=halb) / Lodging resist. 1-9p (1=bad)		Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm		Valmimise viibimine Delaying of maturing 1=ei esine/absent		Varrel idanemine Germination on stem 1=ei esine/absent	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu								
Carneval	1	5	89	85	1	9	4	6
Clarissa	1	5	88	86	1	9	3	6
Hardy	1	5	78	78	1	9	4	6
J 64/94 kirju	1	2	83	81	1	9	5	6
Madonna	1	5	84	79	1	9	4	6
Leheline								
GS EF 01	1	4	82	77	1	3	6	6
Mehis	1	2	81	75	1	3	5	6
Seko	1	1	79	63	1	3	6	6

* - vaatlusi ei tehtud

Sort Variety	Lõhenemine 1-9p. (1=ei esine) Cleavage 1-9p. (1=absent)		Varisemine 1-9p. (1=ei esine) Falling off 1-9p. (1=absent)	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu				
Carneval	4	6	4	6
Clarissa	3	6	3	6
Hardy	4	6	4	6
J 64/94 kirju	5	6	5	6
Madonna	4	6	4	6
Leheline				
GS EF 01	6	6	6	6
Mehis	5	6	5	6
Seko	6	6	6	6

Herne haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Haigused, kahjurid / Diseases, pests 1-9 palli/points (1=kahjustus puudub / not infected)			
	Laikpõletik hernel <i>Mycosphaerella pinodes</i>		Herne-närbumistõbi <i>Fusarium oxysporum</i>	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Poollehetu				
Carneval	1	3	1	1
Clarissa	1	3	1	1
Hardy	1	1	1	1
J 64/94 kirju	1	1	1	1
Madonna	1	1	1	1
Leheline				
GS EF 01	1	1	1	1
Mehis	1	1	1	1
Seko	1	1	1	1

KARTUL / POTATO *Solanum tuberosum* L.

Eesti sordilehte võetud uued kartulisordid

'Monaco' Varajane toorelt vähetumenev, vähejahune. Suure saagiga. Mugulad ovaalsed, madalate silmadega, sileda nabaga ja kollase sisuga. Koor on sile. Mugul suur, väikeste mugulate osatähtsus väike. Vastuvõtlikum märgmädanikule, Võrus nakatus 2008. a tugevasti hariliku kärna. Katses aastatel 2007-2008

Katse agrotehnika

Katseaasta 2008	Viljandi		Võru	
Mullastik / Soil	Dg / sl/ls		LP / ls2	
Eelvili / Forecrop	talinisu		suvioder	
Väetis / Fertilizer	ARVI NPK 11-9-20		ARVI NPK 11-9-20	
Norm TA kg/ha / Fertilizer level: N-P-K	800 N-88 P-31,7 K-132,8		900 N-110 P-40 K-166	
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	08.05.2008		12.05.2008	
Mahapaneku norm / Tubers rate per ha	47600 mugulat/ha		47600 mugulat/ha	
Mahapaneku kuupäev / Planting date	9.05.2008		13.05.2008	
Taimekaitse:preparaat, norm l/ha (kg/ha), kuup. / Plant protection: rate l/ha (kg/ha), day				
Titus	0,3	05.06.08	0,03	13.06.08
Sencor	0,3	05.06.08	0,4	13.06.08
Kemiwett Plus	0,15	05.06.08		
Proteus	0,6	22.07.08		
Ridomil Gold			2	20.06.08
Dithane NT	2,5	11.07.08; 22.07.08	2	17.07.08; 29.07.08
Fastac			0,2	29.07.08
Koristuskuupäev / Harvesting date	08.09.2008		15.09.2008	

2008. a. kartuli katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha / Yield, kg/ha					
	I dünaamika 1-st crop		II dünaamika 2-nd crop		Lõppkoristus Final crop	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	28457	16266	31511	35692	64895	53920
Maret	23609	16422	28339	26969	56070	51870
Monaco	38522	22273	42089	44340	78462	68080
Vineta	30484	15507	37167	32639	65585	53691
PD5% (LSD)	3098	1370	4303	2639	4210	2564

Sort Variety	Fraktsioonide osatähtsus (%) lõppkoristusel Fraction % at the Final Harvest						Toorelt tumenem. (peale 2h), Discoloration of Raw Material, 9=ei tumene/ no discoloration	
	<35(30)mm		35-60(30-55)mm		>60(55)mm			
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	3	10	58,7	67	45,3	23	5	9
Maret	2,2	9	63,4	61	34,4	30	5	9
Monaco	0,9	4	72,6	41	26,5	55	7	7
Vineta	0,8	5	72,5	77	26,7	18	7	9

Sort Variety	Saagi kvaliteet / Yield quality							
	Kuivaine, % Dry matter, %		Tärklis, % Starch, %		Suhkur, % Sugar, %		Üld-N k.a, % Total Nitrogen, %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	21,5	20,4	15,7	14,6	0,79	1,55	0,83	1,25
Maret	24,6	24,8	18,8	19	0,24	0,43	1,05	1,16
Monaco	18,2	18,4	12,4	12,6	0,8	1,35	1,06	1,2
Vineta	19,8	20,9	14	15,1	1,14	1,32	1,13	1,16

Sort Variety	Haigused lehestikul / Diseases of foliage 1-9 p (1=nakkus puudub / not infected)				Nakatunud mugulate arv, tk/100 mugula kohta. Infected tubers number, unit/about 100 tubers			
	Kuivlaiksus <i>Alternaria solani</i>		Lehemädanik <i>Phytophthora infestans</i>		Märgmädanik <i>Erwinia carotovora</i>		Pruunmädanik <i>Phytophthora infestans</i>	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	3,8	5	5	5	0	1	0	0
Maret	3,3	3	4	3	0	0	0	0
Monaco	4,5	5	5	7	11	7	0	0
Vineta	3,3	3	3	3	0	0	0	0

Sort Variety	Mugulahaigused, nakatunud mugulate arv, tk/100 mugula kohta Diseases of tubers, infected tubers number, unit/about 100 tubers									
	Mustkärn <i>Thanatephorus cucumeris</i>		Harilik kärn / <i>Streptomyces scabies</i>							
			5-15 %		16-30 %		31-45 %		>45 %	
	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru	Viljandi	Võru
Arielle	24	0	14	7	0	22	0	12	0	10
Maret	48	0	9	3	9	21	1	0	0	0
Monaco	0	0	6	3	0	15	0	40	0	10
Vineta	10	0	1	6	1	0	0	0	0	0

MAIS / MAIZE
Zea mays L.

Maisi katse agrotehnika

Katseaasta 2008	Kuusiku
Mullastik	Ko / ls
Eelvili	oder
Väetis	Derlius 11-9-20; Ammooniumnitraat
Väetise norm TA kg/ha N-P-K	770 N-85 P-30 K128; 105 N-35
Väetamise kuupäev	27.05.2008
Külvinorm, taimi/m ²	9 taime/m ²
Külvikuupäev	28.05.2008
Koristuskuupäev	23.09.2008

2008. a. maisi katseandmed

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect			Kuivaine saak, kg/ha Dry Matter yield, kg/hect		
	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Kokku Total	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Kokku Total
ADV 9155	7375	35950	43325	693	7011	7704
Crescendo	8025	35225	43250	779	7574	8352
Furioso	5825	28300	34125	600	5122	5722
LZM156/81	8575	33200	41775	849	6076	6925
PAN 28-020	1475	34125	35600	95	5836	5930
Revolver	5650	30825	36475	435	5456	5891
SUM1217	4700	41400	46100	249	7121	7370
PD5% (LSD)			3465,4			554,9

Sort Variety	Kuivaine, % Dry Matter, %		Proteiin k.a, % Protein d.b, %		Tärklis k.a, % Starch content d.b, %	
	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks
ADV 9155	9,4	19,5	16,38	8,93	2,25	1,62
Crescendo	9,7	21,5	12,83	8,65	1,93	2,08
Furioso	10,3	18,1	14,61	9,96	2,82	2,23
LZM156/81	9,9	18,3	15,36	8,57	2,43	1,99
PAN 28-020	6,4	17,1	25,02	10,85	2,68	2,19
Revolver	7,7	17,7	17,79	10,42	1,62	1,71
SUM1217	5,3	17,2	21,09	10,86	2,56	1,71

Sort Variety	Happekiud, % ADF, %		Metaboliseeruv energia, Metabolizable Energy, MJ/kg	
	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks
ADV 9155	19,82	33,11	11,12	6,3
Crescendo	21,6	30,72	10,91	6,6
Furioso	18,31	31,1	11,3	6,7
LZM156/81	20,87	33,86	10,99	6,3
PAN 28-020	14,49	32,65	11,75	6,5
Revolver	18,36	33,19	11,29	6,2
SUM1217	18,58	36,79	11,26	5,8

Sort Variety	Neutraalkiud, % NDF, %		Seeduva k.a sisaldus, % DDM, %		Kuivaine söömus, % DMI, %	
	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks
ADV 9155	46,83	60,43	73,48	41,9	2,6	3,6
Crescendo	52,78	58,01	72,07	43,7	2,3	3,9
Furioso	47,19	57,06	74,64	44,4	2,5	3,9
LZM156/81	48,24	60,62	72,62	41,7	2,5	3,5
PAN 28-020	33,3	58,87	77,6	43	3,6	3,7
Revolver	44,02	61,28	74,57	41,2	2,7	3,6
SUM1217	35,45	65,16	74,41	38,1	3,4	3,3

Sort Variety	Suhteline söödaväärtus Relative Feed Value		Seeduv energia MJ DE Digestible Dry Matter MI	
	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks	Tõlvikud Corncobs	Varred+lehed Cornstalks
ADV 9155	146	117,6	13,56	7,7
Crescendo	127	132,5	13,3	8,1
Furioso	147,1	132,9	13,78	8,2
LZM156/81	140,2	114,4	13,41	7,7
PAN 28-020	216,8	122,4	14,33	7,9
Revolver	157,6	115,3	13,76	7,6
SUM1217	195	96,3	13,74	7

SUVIRAPS / SPRING RAPE
Brassica napus L. var. oleifera subvar. annua

Soovitusliku sordilehe suvirapsi sordid

- ‘**Campino**’ kõrge saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmisest veidi nõrgema haiguskindlusega, varajane sort
- ‘**Haydn**’ kõrge saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, kõrge proteiinisaldusega, peeneseemneline, kõrgekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hiline sort
- ‘**Heros**’ hea saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, kõrgekasvuline, hea seisukindlusega, keskmisest veidi nõrgema haiguskindlusega, hilisepoolne sort
- ‘**Hunter**’ kõrge saagivõimega, hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt kõrgekasvuline, keskmise kuni hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hilisepoolne sort
- ‘**Magma**’ kõrge saagivõimega ja hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, suhteliselt madalakasvuline, keskmise kuni hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega, hiline sort
- ‘**Larissa**’ kõrge saagivõimega, hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmisest veidi parema haiguskindlusega, keskvalmiv sort.

Soovitatud sordilehe tulemused suvirapsil*

Sort	Ilma haigustõrjeta (punktides)			Haigustõrjega (punktides)			
	Saak	Haiguskindlus	Punktid kokku	Saak	Toorrasvasisaldus	Haiguskindlus	Punktid kokku
Highlight	72,3	21,0	93,4	34,4	39,9	20,3	94,7
Campino	79,6	18,5	98,1	41,0	40,2	18,1	99,3
Belinda	76,7	20,7	97,4	38,2	39,3	22,9	100,5
Hunter	80,0	18,8	98,9	41,4	39,5	19,2	100,1
Larissa	85,9	23,6	109,5	42,9	39,6	22,4	105,0
Ortego	80,2	20,1	100,3	41,1	39,7	17,0	97,9
Heros	80,3	17,9	98,2	39,0	40,3	19,0	98,3
Haydn	81,2	20,1	101,2	42,1	40,5	21,1	103,7
Magma	84,2	21,4	105,6	40,9	40,5	20,3	101,8
Mozart	79,4	17,9	97,4	38,8	40,4	19,6	98,8
Keskmine	80,0	20,0		40,0	40,0	20,0	

* Kriteeriumi arvutamisel on kasutatud viie aasta riiklike majanduskatsete tulemusi.

Eesti sordilehte võetud uued suvirapsi sordid

'Talis' (BE 515405) hea saagikuse ja väga hea toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Katses aastatel 2007, 2008.

'Trapper' (NPZ SR 0707) kõrge saagivõimega ja keskmise toorrasvasisaldusega, keskmise tuhande tera massiga, madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Katses aastatel 2007, 2008.

'Safari' (SW L2837) hea saagikuse ja hea toorrasvasisaldusega, keskmise tuhande tera massiga, kõrgekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Katses aastatel 2007, 2008.

'SW L2840' väga hea saagikuse ja toorrasvasisaldusega, suure tuhande tera massiga, madalakasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Katses aastatel 2007, 2008.

'RG 4605' hea saagikusega, hea toorrasvasisaldusega, suhteliselt suure tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Katses aastatel 2007, 2008.

'RG 4607' kõrge saagikusega, keskmise toorrasvasisaldusega, keskmise tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, keskmise seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Katses aastatel 2007, 2008.

Suvirapsisortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha	Sort	Tunnustatud pind, ha
Landmark	24,86	Magma	24,19
Larissa	15		

* Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta / Testing year 2008	Viljandi		Kuusiku		Jõgeva	
Mullastik / Soil	Klg ls		K ^{'''} ls3		Ko ls	
Eelvili / Previous crop	kaer / oats		mustkesa /black fallow		suvinisu / spring wheat	
Külvinorm, id.tera/m ² Sowing rate, germinating seeds per m ²	hübriidsortidel / for hybrids – 65 id.tera/m ² ; tavasortidel / for others - 100 id.tera/m ²					
Külvikuupäev / Sowing date	6.05.2008		5.05.2008		8.05.2008	
Väetise norm TA kg/ha N-P-K-S Fertilizer - level of N-P-K-S	126-28-88-21 Trafos 4 l/ha		110-17-60-91		120-18,6-64,4-98,7	
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	22.04.2008 16.06.2008		4.05.2008		7.05.2008	
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)						
Treflan Super					2,0	06.05
Teridox 500 EC	2,0	07.05	2,0	08.05		
Galera			0,5	12.06		
Fastac 50	0,2	21.05	0,25	13.05		
Fastac 50	0,2	03.06	0,25	25.06		
Proteus 1000	0,7	16.06			0,6	20.06
Butisan 400 SC+Lontrel 300					2,0+0,3	17.06
Cypercill	0,15	22.06				
Decis Mega	0,15	01.07	0,13	30.06		
Cantus	0,5	11.07				
Folicur 250 E			1,0	10.07	1,0	29.07

*- F1 = faktor 1 – tehtud haiguste tõrje / sprayed with fungicide

- F2 = faktor 2 – ilma haigustõrjeta / without spraying

2008. a. suvirapsi katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ha Yield, kg/hect					
	Viljandi		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2
BE 39606	4815	4298	4094	4232	3308	2565
BE 41906	4072	3931	4167	3662	2480	2185
BE 508503	3976	3566	3273	3188	2899	2454
BE 515405	3829	3125	3145	3736	2679	1898
Belinda	3870	3442	3908	3162	2621	2236
Campino	4181	3083	3873	3183	2478	2779
DN 03 2143	3635	2867	3591	2998	2513	2624
EXSC05-128	3947	3765	3182	3689	2524	1692
Haydn	4496	3749	3482	3156	2905	2070
Heros	3854	3552	3597	3533	2156	2039
Highlight	3265	3028	2946	2637	2448	1907
Hunter	4231	3348	3815	3156	2816	2097
Magma	4072	3837	3567	4538	2371	2205
Mozart	3688	3589	3508	3165	2417	1799
NEX 160	3366	3151	2247	2300	2075	1965
NPZ SR 0707	3905	3253	4207	3506	2716	2333
NPZ SR 0807	4318	3780	3868	3008	2921	2196
NPZ SR 10108	4445	4075	4006	3829	2923	2721
NPZ SR 10208	4473	3777	3916	3411	3092	2212
Ortego	4245	3835	3370	3356	2781	1972
RG407/04	3909	3531	3725	3952	2887	2576
RG407/07	4176	3424	4116	3944	2630	2234
RG407/10	3896	3259	3799	3582	2720	1956
RG407/13	3745	3434	3632	3202	2434	2168
RG408/04	4205	3445	3115	2746	2780	2032
RG408/05	3710	3248	3539	3304	2121	1553
Larissa	4243	3580	3895	3170	2841	2873
RG4605	4364	3753	3334	3202	2680	2452
RG4607	4376	3729	3533	3385	2660	2438
RG4801	3752	3476	3426	2978	2223	2262
RG4802	4083	3771	3595	3264	2576	2272
RG4803	4388	3992	3539	3610	2264	2383
RG 498/02	2945	2538	3226	3399	1701	2312
SR 03011	4802	4054	4043	4289	2870	2427
SW F5197	3165	2887	2511	2076	2116	2365
SW J2820	4054	3613	3955	3812	2767	2330
SW L2837	3720	3876	4161	3400	3128	2828
SW L2840	4350	3932	3702	3085	2981	2559
SW M2846	4374	3828	4337	4948	2751	2535
PD5% (LSD)	328,1	202,3	479,4	574,7	343,4	391,3

Sort Variety	Taimede kõrgus, cm Height of plants, cm						Seisukindlus, 1-9 p (1=halb) Lodging resistance, 1-9 p (1=bad)					
	Viljandi		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
BE 39606	133	128	151	148	102	118	7	7,5	6	9	9	9
BE 41906	128	126	118	125	105	101	7,5	8	7	7	9	9
BE 508503	147	145	149	165	97	111	8	8	5	8	7	9
BE 515405	122	125	137	136	135	121	7	7	6	7	5	9
Belinda	130	136	133	126	109	101	6,5	7,5	7	6	9	9
Campino	118	102	128	128	128	118	7,5	8,5	7	7	7	7
DN 03 2143	128	111	120	146	111	103	8,5	9	7	7	9	9
EXSC05-128	135	144	136	148	110	101	8	9	7	6	7	9
Haydn	142	141	141	141	121	120	8,5	9	9	8	5	9
Heros	145	141	142	149	121	125	7,5	8,5	6	7	7	5
Highlight	120	108	121	134	94	95	6,5	7	6	7	7	9
Hunter	143	134	169	159	118	128	7	7,5	8	7	3	3
Magma	131	118	137	134	126	115	6	6,5	5	5	3	7
Mozart	143	140	141	145	105	115	8	9	9	6	9	9
NEX 160	126	119	128	150	119	119	7	7,5	6	7	3	7
NPZ SR 0707	111	122	120	123	105	100	7,5	8	6	6	7	5
NPZ SR 0807	139	136	132	139	111	103	7,5	8	8	6	7	9
NPZ SR 10108	132	130	134	139	124	122	7,5	7	8	7	7	9
NPZ SR 10208	142	135	138	143	125	103	7,5	8	7	7	7	9
Ortego	150	140	136	140	117	126	8	9	9	9	9	9
RG407/04	134	143	139	141	130	119	8	9	9	7	9	9
RG407/07	138	145	139	132	122	131	7	7,5	7	8	9	9
RG407/10	132	128	146	143	133	127	6	7,5	8	8	7	9
RG407/13	119	117	120	121	122	100	8	8,5	7	6	9	9
RG408/04	128	135	140	144	109	125	6	7,5	6	6	5	6
RG408/05	124	133	138	130	118	95	5,5	6	5	5	3	3
Larissa	148	125	134	128	121	133	8,5	8,5	8	9	9	9
RG4605	125	120	126	142	108	91	8	7,5	7	8	9	5
RG4607	140	130	158	142	130	107	6	6,5	6	6	5	7
RG4801	131	122	140	134	124	110	9	9	9	8	9	9
RG4802	130	125	137	134	124	105	8	8	7	7	5	9
RG4803	138	137	153	136	119	128	7	8	8	6	9	8
RG 498/02	118	118	124	126	109	101	7	6,5	7	6	3	9
SR 03011	153	145	143	160	101	126	6,5	8	8	8	9	5
SW F5197	104	101	127	124	85	96	6	6,5	5	7	5	9
SW J2820	124	122	123	127	101	100	8	8,5	8	7	5	9
SW L2837	143	132	142	147	106	103	9	9	7	9	9	9
SW L2840	137	136	136	143	98	119	8	8	7	8	9	9
SW M2846	140	143	145	137	124	112	7,5	8	9	6	5	9

Sort Variety	Kasvuperiood, päeva Growing period, days						1000 tera mass k.a, g / TKW d.b, g		
	Viljandi		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F1	F1
BE 39606	137	125	141	143	152	132	3,7	3,7	3,5
BE 41906	129	117	133	131	141	132	3,3	3,9	3,2
BE 508503	129	118	135	136	137	132	3,2	3,8	3,5
BE 515405	130	120	142	143	152	133	3,7	4,0	3,5
Belinda	137	128	142	143	152	132	4,0	4,1	3,7
Campino	127	116	133	135	141	138	3,6	4,4	3,6
DN 03 2143	134	128	137	143	152	141	3,5	4,2	3,2
EXSC05-128	128	118	133	136	141	137	3,4	4,5	3,1
Haydn	130	125	136	140	152	140	3,0	2,6	2,5
Heros	135	123	142	143	150	139	3,5	3,5	3,1
Highlight	126	115	125	125	132	136	3,1	3,3	2,8
Hunter	130	126	142	143	152	132	3,3	3,6	3,1
Magma	138	128	136	143	152	140	3,1	3,3	3,6
Mozart	131	125	143	139	151	141	3,0	3,1	2,9
NEX 160	136	128	143	143	152	141	3,5	4,0	3,2
NPZ SR 0707	127	119	142	143	151	140	3,6	4,0	3,6
NPZ SR 0807	131	124	142	143	152	132	3,7	4,5	3,6
NPZ SR 10108	133	126	142	143	152	137	3,6	4,2	3,7
NPZ SR 10208	131	123	142	142	152	136	3,5	4,0	3,4
Ortego	132	126	142	142	152	137	3,3	3,7	3,1
RG407/04	130	122	134	135	141	132	3,2	3,4	2,8
RG407/07	129	121	135	134	141	132	3,7	3,5	3,3
RG407/10	139	128	143	143	152	141	4,3	4,2	3,7
RG407/13	128	119	135	134	151	132	3,5	3,8	3,5
RG408/04	139	128	143	143	152	141	3,7	4,0	3,8
RG408/05	139	128	143	143	152	137	4,1	4,4	4,0
Larissa	129	122	136	143	152	132	3,6	3,8	3,3
RG4605	127	118	133	139	141	136	3,4	3,9	3,9
RG4607	127	117	133	126	137	132	3,4	3,2	3,1
RG4801	129	118	133	133	150	132	2,9	3,0	3,0
RG4802	134	121	142	143	152	132	4,1	3,6	4,1
RG4803	137	126	142	143	152	137	2,9	3,9	3,3
RG 498/02	135	123	136	143	152	137	3,7	4,6	4,4
SR 03011	137	128	142	143	152	136	3,4	4,1	3,0
SW F5197	125	115	136	142	132	132	3,6	5,0	3,2
SW J2820	133	127	142	138	152	132	3,3	3,4	2,9
SW L2837	130	125	143	136	152	132	2,9	3,3	2,8
SW L2840	127	118	143	143	132	132	3,6	4,1	3,3
SW M2846	133	124	127	143	152	137	3,7	4,2	3,1

Sort Variety	Protein k.a, % Protein d.b, %			Toorrasv k.a, % Raw fat in d.b, %			Glükosinolaadid, µmol/g Glycosinolates, µmol/g		
	Viljandi	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Kuusiku	Jõgeva	Viljandi	Kuusiku	Jõgeva
	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1	F1
BE 39606	19,8	20,6	20,1	51,1	46,6	49,3	5,2	10,7	7,2
BE 41906	21,1	20	21,8	48,5	48,3	45,5	7,2	11,2	6,9
BE 508503	21	20,5	21,2	46,4	42,2	44,4	6,3	12,1	6,4
BE 515405	22,2	21,7	22,8	47,9	46,1	46	8,9	14,1	11,3
Belinda	23,6	22,3	23,3	46,2	45,8	45,1	10,7	15	12,7
Campino	20,4	21	21,3	48,4	45,6	44,7	5,4	13,6	10,7
DN 03 2143	22,2	22	22,9	51,1	47	48,4	8,9	13,3	12,9
EXSC05-128	21,5	20,9	24	47,5	45,8	42,2	10,8	17,8	16,3
Haydn	22,3	22,3	22,3	47,9	45,2	46,1	8,3	13,2	8,5
Heros	22,1	21,8	22	47,6	45,8	45,9	11	14,5	10,4
Highlight	22,9	21,9	22,7	46,4	45,9	45	10,2	16	15,7
Hunter	22,2	22,1	21,7	46,3	42	44,6	8,3	15,1	11
Magma	21,2	20,7	19,8	48,7	46,5	48,2	7,2	12,1	9,8
Mozart	22,7	22,7	22,4	48,3	44,7	46,9	7,9	13,6	11,8
NEX 160	21	22,8	23,5	52,1	47,5	47,4	8,1	14	11,4
NPZ SR 0707	22,8	21,7	21,5	47	45,6	46,6	6,2	7,7	6,8
NPZ SR 0807	21,3	22,1	22,1	48,3	44,1	45,3	7,5	14,6	10,9
NPZ SR 10108	21,1	20,9	21,8	48,8	46,8	46,6	9,4	13,8	11
NPZ SR 10208	21,2	21,6	21,7	47,5	44,9	45,7	9	14,5	12,4
Ortego	22,4	22,7	22,5	48,4	43,1	44,6	8,7	14,6	11,6
RG407/04	23,2	21,8	24,1	45,9	47	43,6	9,7	8,3	11,8
RG407/07	21,7	21,4	21,7	48,7	47,7	47,7	9,3	11,6	11
RG407/10	23,9	24,1	24,1	47,5	45,8	46,8	8,3	13	12,4
RG407/13	22,2	22,3	23	45,9	43,9	43,4	12,2	14,9	13,5
RG408/04	23,8	22,8	23,5	47,2	47,7	47,3	10,7	14,9	10,4
RG408/05	23,4	22,5	24	47,3	47,5	46,4	10,2	14,2	16,7
Larissa	21,6	23,1	22,6	47,6	42,9	43,9	8,4	16,5	15,2
RG4605	21,1	21,9	21,4	48,2	44,4	46,4	5,9	12,1	11,1
RG4607	20,6	19	20,1	45,7	45,4	44,2	10,9	10,5	11,2
RG4801	17,9	20,2	19,2	51,7	47,6	48,7	8	10,7	11,2
RG4802	20,6	22,2	22,1	49,6	45,5	45,9	7,2	11,9	9,7
RG4803	22,6	22,5	22,1	47,8	46,9	47,5	7,2	10,4	9,6
RG 498/02	23,4	22,4	24,5	46,6	44,5	45,1	7,3	13,8	11,7
SR 03011	20,7	21,6	20,8	50,4	47,9	49,6	10,5	14,7	13
SW F5197	23,6	25,6	22,7	47,3	43,8	46,9	8,3	13,7	10,1
SW J2820	22,1	23,5	23,2	48,1	44,4	45	9,6	13,8	13
SW L2837	21	21,2	20,1	47,9	44,5	46,7	8,5	13,7	11,6
SW L2840	20,5	22,4	19,9	49,3	42,6	46,5	7,2	15	12,7
SW M2846	22	23,2	21,7	47,8	44,1	45,8	7,6	14,6	11,6

Suvirapsi haigused / Diseases, 1-9 p (1=nakkus puudub/not infected)

Sort Variety	Ristõieliste kuivlaikusus <i>Alternaria brassicae</i>						Ristõieliste valgemädanik <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>					
	Viljandi		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
BE 39606	1	6	2	2,5	5	6	1,5	3	3	4	3	3
BE 41906	1	5	2	2,5	4	8	1	2	2	2	2	2
BE 508503	1	4	2	2	3	8	1	2	4	3	4	3
BE 515405	1	6	2	2,5	6	9	1	3	3	4	3	2
Belinda	1	5	1	2,5	3	9	1	2	2	2	2	2
Campino	1	4,5	2	2	3	8	1	2,5	3	2	2	3
DN 03 2143	1	4	1	2	6	5	1	2	3	3,5	2	1
EXSC05-128	1	3	2,5	3	4	8	1	4	3	4	3	2
Haydn	1	4	2	2,5	4	8	1,5	4	2	3	2	3
Heros	1	6	2	2,5	5	8	1	3,5	3	2	2	2
Highlight	1	5	2,5	2	2	8	1	2,5	3	2	1	3
Hunter	1	4	2	2	4	9	1,5	2	2	2	2	3
Magma	1	5	2	2,5	4	9	1	2,5	2	2	2	1
Mozart	1	4,5	1	2,5	6	8	1,5	3	2	2	2	3
NEX 160	1	4	1,5	2	4	8	1	2	1,5	2	2	2
NPZ SR 0707	1	5	3	3	4	8	1,5	2	3	4	2	2
NPZ SR 0807	1	6	1	2	4	8	1,5	2	1	3	2	3
NPZ SR 10108	1	3	2	2,5	4	9	1	2	3	2	2	3
NPZ SR 10208	1	4,5	2	2	4	8	1	2	3	4	2	3
Ortego	1	4	3	3	6	8	1	4,5	4	4	2	3
RG407/04	1	4,5	2	2,5	2	9	1	3	4	2	2	3
RG407/07	1	5	2	2	3	7	1	3	3	2	2	2
RG407/10	1	4	1,5	2	5	8	1	2	1,5	1,5	2	1
RG407/13	1	3,5	2	2,5	4	7	1,5	3	4	2	2	2
RG408/04	1	4,5	1	2,5	3	8	1	2	2	3	2	3
RG408/05	1	6	1	2,5	2	6	1	2	2	2	1	3
Larissa	1	5	1,5	2,5	6	8	1,5	3	3	4	2	3
RG4605	1	5	1,5	3	3	7	2	3,5	1	3	2	4
RG4607	1	7	1,5	2	3	8	1,5	3	3	2	2,5	3
RG4801	1	5	1,5	3	5	8	1	3,5	2	3	2	4
RG4802	1	5	1	2	4	9	1	2	2	4	2	4
RG4803	1	5,5	1	2,5	5	7	1	4	4	1,5	2	2
RG 498/02	1	3	1,5	3	4	8	1	2,5	1,5	3	1	2
SR 03011	1	5	1	3	5	8	1	2	2	4	2	3
SW F5197	1	4	2	2,5	1,5	7	1	3,5	3	2	2	2
SW J2820	1	6	2	2,5	5	8	1	3	3	3	1	2
SW L2837	1	6,5	2	2	5	9	1,5	3	4	2	1	3
SW L2840	1	4	1	2,5	3	8	1	3	3	4	1	2
SW M2846	1	5,5	2	2	6	8	1	3,5	3	2	2	2

Sort Variety	Ristõieliste mustmädanik <i>Phoma lingam</i>						Närbumistõbi e. Vertitsilloos <i>Verticillium longisporum</i>					
	Viljandi		Kuusiku		Jõgeva		Viljandi		Kuusiku		Jõgeva	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
BE 39606	1	2	2	2	1	1	2	3	1	4	1	1
BE 41906	1	1	2	2	1	1	2	3	2	2	1	1
BE 508503	1	2	2	2	1	1	2,5	2	2	3	1	1
BE 515405	1	2	2	2	1	1	2,5	2	3	4	1	1
Belinda	1	1,5	2	2	1	1	2	3	2	2	1	1
Campino	1	1	2	2	1	1	2	2,5	2	2	1	1
DN 03 2143	1	1	2	2	1	1	2,5	2	2	3,5	2	1
EXSC05-128	1	2	2	2	1	1	3,5	2,5	2,5	3	1	1
Haydn	1	2	2	2	1	1	3	2,5	3	4	1	1
Heros	1	1,5	2	2	1	1	2	4	4	3	1	1
Highlight	1	1	2	2	1	1	2,5	2	3,5	3	1	1
Hunter	1	2	2	2	1	1	2,5	2	4	2	1	1
Magma	1	1	2	2	1	1	2	3	2	3	2	1
Mozart	1	1	2	2	1	1	2	2	2	3	1	1
NEX 160	1	1	2	2	1	1	2	2,5	1,5	2	1	1
NPZ SR 0707	1	1,5	2	2	1	1	2	3	3	3	1	3
NPZ SR 0807	1	1	2	2	1	1	2	3	1	3	1	1
NPZ SR 10108	1	2	2	2	1	1	2,5	2,5	2	3	1	1
NPZ SR 10208	1	2	2	2	1	1	2	2,5	3	3	1	1
Ortego	1	1	2	2	1	1	3	2	4	2	2	1
RG407/04	1	1	2	2	1	1	3	2	3	2	1	1
RG407/07	1	1	2	2	1	1	3	3	3	2	1	1
RG407/10	1	2	2	2	1	1	2	4	2	1,5	1	1
RG407/13	1	1,5	2	2	1	1	3	2	3	2	1	1
RG408/04	1	2	2	2	1	1	2	2,5	3	3	1	2
RG408/05	1	1	2	2	1	1	2	2	2	3	1	1
Larissa	1	1	2	2	1	1	2,5	2	3	2	2	1
RG4605	1	1	2	2	1	1	2,5	3	2	4	1	1
RG4607	1	1	2	2	1	1	2,5	3,5	3	3	1	1
RG4801	1	1,5	2	2	1	1	3	2	1,5	4	1	1
RG4802	1	1	2	2	1	1	2	2	2	3	1	1
RG4803	1	2	2	2	1	1	2	3,5	3	3	1	2
RG 498/02	1	1	2	2	1	1	2	2	1,5	3	1	1
SR 03011	1	2	2	2	1	1	3	2	1,5	3	1	1
SW F5197	1	1	2	2	1	1	3	3	4	3	1	1
SW J2820	1	1	2	2	1	1	2	3	2	3	1	1
SW L2837	1	1	2	2	1	1	2,5	2	3	2	1	1
SW L2840	1	1	2	2	1	1	4	2,5	2,5	2	1	1
SW M2846	1	1	2	2	1	1	2	4	4	3	2	1

TALIRAPS / WINTER RAPE
Brassica napus L. var. oleifera subvar. Biennis

Eesti sordilehte võetud uued talirapsi sordid

‘**Atoll**’ (RG 23/14) rahuldava kuni hea talvekindlusega, suure saagivõimega, keskmise toorrasvasisaldusega, keskmise proteiinisaldusega, suure tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Saagiaastad 2005, 2007, 2008.

‘**Livius**’ hea talvekindlusega, hea saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, keskmise tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega sort. Saagiaastad 2007, 2008.

‘**Siska**’ (RG 22/01) halva kuni hea talvekindlusega, hea taastumisvõimega peale ebasoodsat talve, suure saagivõimega, kõrge toorrasvasisaldusega, kõrge proteiinisaldusega, keskmise tuhande tera massiga, keskmisekasvuline, väga hea seisukindlusega, keskmise haiguskindlusega. Saagiaastad 2005, 2007, 2008.

‘**Taurus**’ hea talvekindlusega, keskmise saagikusega, kõrge toorrasvasisaldusega, keskmise tuhande tera massiga, keskmise proteiinisaldusega, väga hea seisukindlusega, kõrgekasvuline sort. Saagiaastad 2007, 2008.

Talirapsisortide levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha
SW Pastell	4

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta / Testing year 2007/2008	Viljandi			
Mullastik / Soil	Klg ls			
Eelvili / Previous crop	mustkesa / black fallow			
Külvinorm, id.tera/m ² / Sowing rate, germinating seeds per m ²	100 id.tera/m ² ; h 50 id.tera//m ²			
Külvikuupäev / Sowing date	15.08.2007			
Väetise norm TA kg/ha N-P-K-S+N-S Fertilizer - level of N-P-K-S + N-S	20-24.4 -92,8 -24	+ 34 – 0	+ 42 – 48	+ 21 – 24
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	13.08.2007	4.04.2008	17.04.2008	8.05.2008
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)	Teridox	2,0 l/ha	17.08.2007	
	Juventus	0,5 l/ha	24.09.2007	
	Proteus 110 OD	0,6 l/ha	30.04.2008	

2008. a. talirapsi katseandmed

Sort Variety	Saagikus, kg/ ha Yield, kg/hect	Talvekindlus Winter hardiness 1-9 (1=halb/bad)	Kasvuperiood, päeva Growing period, days	Taimede kõrgus Height of plants, cm.
	Viljandi	Viljandi	Viljandi	Viljandi
RG2406	5207	7,0	352	156
WRG 217	5101	7,5	348	154
Dexter	5134	7,3	350	160
Finesse	4897	7,0	351	166
SW 05020 A	5123	6,8	350	147
Herkules	5090	7,5	351	154
WRH 245	5711	7,5	352	176
Kronos	5273	7,5	350	172
Livius	5133	8,0	352	150
RG 22/01	5342	6,8	352	150
RG 23/14	5547	7,5	351	162
RG2401	5196	6,8	350	157
RG2709	5657	8,0	350	163
SLM 0401	6330	7,3	349	150
Taurus	5073	7,5	351	169
Vectra	5289	6,5	350	164
Viking	5347	6,5	349	146
SLM 0402	6350	7,3	350	158
Vision	5298	6,3	351	157
PD5% (LSD)	361,8			

Sort Variety	Toorrasv k.a., % Raw fat in d.b., %	Proteiin k.a.,% Protein d.b., %	Varre valmimise viibim. Delay of senescens of stem 1-9 p (1= puudub / not visible)	1000 t. mass k.a., g TKW d.b.,g
	Viljandi	Viljandi	Viljandi	Viljandi
RG2406	51,6	17,2	8	4,6
WRG 217	50,6	17,5	8	5,0
Dexter	51,5	17,0	8	4,5
Finesse	50,6	17,8	8	4,9
SW 05020 A	50,7	17,4	8	4,5
Herkules	49,1	17,8	8	4,7
WRH 245	50,1	17,5	8	5,3
Kronos	50,6	16,5	8	4,2
Livius	51,4	17,4	8	4,4
RG 22/01	51,9	17,3	8	3,9
RG 23/14	51,0	17,1	8	4,7
RG2401	51,0	18,4	8	5,2
RG2709	53,0	16,5	8	3,7
SLM 0401	51,4	17,0	8	4,4
Taurus	52,7	16,8	8	4,1
Vectra	50,3	16,9	8	4,5
Viking	50,0	18,3	8	3,7
SLM 0402	50,4	17,5	8	3,5
Vision	49,1	18,6	8	4,3

Talirapsi haigused / Diseases, 1-9 p. (1=nakkus puudub / not infected)

Sort Variety	Ristõieliste kuivlaiksus <i>Alternaria brassicae</i>	Valgemädanik <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
	Viljandi	Viljandi
RG2406	3,0	2,5
WRG 217	3,5	3,5
Dexter	4,3	6,0
Finesse	3,3	2,0
SW 05020 A	3,3	4,0
Herkules	2,8	4,8
WRH 245	2,8	3,3
Kronos	3,3	3,3
Livius	4,0	5,3
RG 22/01	3,5	5,0
RG 23/14	3,5	3,5
RG2401	3,8	2,5
RG2709	3,0	3,0
SLM 0401	3,3	5,3
Taurus	2,8	5,3
Vectra	3,5	3,0
Viking	3,8	5,0
SLM 0402	3,8	4,8
Vision	3,8	3,8

RISTÕIELISTE HALJASVÄETIS- ja VAHEKULTUURID GREEN MANURE- and INTERCROPS of CRUCIFERS

Vahekultuuride levik 2008*

Sort	Tunnustatud pind, ha
Zembla	4,3

* Vastavalt Taimetoodangu Inspeksiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Katseaasta / Testing year 2008	Viljandi
Mullastik / Soil	KI _g , I _s
Eelvil / Previous crop	mustkesa/black fallow
Külvinorm, id.tera/m ² / Sowing rate, germinating seeds per m ²	200 id.tera/m ² / germinating seeds per m ²
Külvikuupäev / Sowing date	15.08.08
Väetise norm TA kg/ha N-P-K / Fertilizer - level of N-P-K-S	20 – 26,4 - 99,6 vahekultuurile / for intercrops of crucifers
Väetamise kuupäev / Time of fertilization	7.08.2008
Taimekaitse: (norm l/ha, töötl.kuup.) Plant protection (litre per hectare, date of the treatment)	
Vahekultuurile / for intercrop	Teridox 2,0 18.08.08

2008. a. vahekultuuride katseandmed

Õlirõigas
GS - OR - 01

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect	Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect	Maapealse massi moodustumine, Development of above earth mass, 1-9. p. (1=väike/small)	Kahe rea lehestiku sulgumine, Closure of the foliage, 1-9 p. (1=väike/small)	Taimede kõrgus, Height of plants, cm	Kasvuperiood, päeva Growing period, days
GS-OR-01	12630	1210	5	5	27	80

Sort Variety	Elementide sisaldus k.a / Content of elements d.b				C:N suhe/ratio
	N	P	K	Ca	
GS-OR-01	3,46	0,46	3,62	3,84	10,5

Sort Variety	Haiguste, kahjurite esinemine / Diseases, pests 1-9 p (1=kahjustus puudub/not damaged)	
	Ristõieliste kuivlaikusus <i>Alternaria brassicae</i>	Kapsaliblika röövik <i>Pieris spp</i>
GS-OR-01	1	1

HEINTAIMED / GRASSES

Eesti sordilehte võetud uued heintaimede sordid

Päideroog

'Marathon' hea talvekindlusega sort. Saagikus kõigub aastati, esimesel saagiaastal jäi standardsortidele alla, teisel saagiaastal ületas neid kõiki.

Punane ristik

'Atlantis' kiire algarenguga nii kevadel kui ka pärast niiteid. Kuivaine saak esimesel saagiaastal usutavalt standardsortidest parem, teisel saagiaastal Marsiga võrdne. Viimase niite kuivaine saak kas suurem või võrdne Marsiga. Kvaliteet ja talvekindlus on võrdne mõlema standardsordiga (Varte, Mars).

Heintaimede sortide levik 2008*

Liik / Sort	Tunnustatud pind, ha
Aasnummikas (<i>Poa pratensis</i> L.)	
Esto	38,32
Harilik aruhein (<i>Festuca pratensis</i> Huds.)	
Arni	87,32
Darimo	10,2
Jõgeva 47	8,28
Ida-kitsehernes (<i>Galega orientalis</i> Lam.)	
Gale	21,73
Kerahein (<i>Dactylis glomerata</i> L.)	
Jõgeva 220	10,67
Jõgeva 242	2,41
Punane aruhein (<i>Festuca rubra subsp.</i>)	
Kauni	61,52
Jõgeva 70	6,44
Herbert	2
Põldtimut (<i>Phleum pratense</i> L.)	
Tika	242,81
Jõgeva 54	87,1
Comer	57,8
Tia	45,24
Goliath	17
Sale haguhein (<i>Koeleria macrantha</i> (Ledeb.)	
Ilo	1,27
Valge mesikas (<i>Melilotus albus</i> Medik.)	
Kuusiku 1	4,85

Liik / Sort	Tunnustatud pind, ha
Aasrebasesaba (<i>Alopecurus pratensis</i> L.)	
Haljas	9,47
Itaalia raihein (<i>Lolium multiflorum</i> Lam.)	
Talvike	26,62
Karjamaa raihein (<i>Lolium perenne</i> L.)	
Raite	40,66
Raidi	19
Lutsern (<i>Medicago sativa</i> L.)	
Jõgeva 118	47,22
Karlu	33,55
Juurlu	7,5
Ohtetu püsikluste (<i>Bromus inermis</i> Leyss.)	
Lehis	5,34
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i> L.)	
Ilte	209,07
Jõgeva 433	128,4
Varte	95,3
Rajah	38,95
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i> L.)	
Pedja	11,5
Roog-aruhein (<i>Festuca arundinacea</i> Schr.)	
Fuego	22,57
Retu	7,06
Valge ristik (<i>Trifolium repens</i> L.)	
Jõgeva 4	20,94
Tooma	1,5

* Vastavalt Taimetoodangu Inspektsiooni põldtunnustamise andmetele

Katse agrotehnika

Liik / Species	Mullastik / Soil	Eelvili/ Forecrop	Külvinorm Sowing rate	Külvi kuupäev Sowing date
(2006) Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	LP (g) / sl	Mustkesa Black fallow	20	8.08.2006
(2006) Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i>	Go / ls1	Mustkesa Black fallow	15	8.08.2006
(2008) Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	Go / sl	Mustkesa Black fallow	18	13.05.2008
(2008) Aruraihein <i>Festulolium</i>	Go / sl	Mustkesa Black fallow	18	13.05.2008
(2008) Roog-aruhein <i>Festuca arundinacea</i>	Go / sl	Mustkesa Black fallow	33	13.05.2008
(2008) Põldtimut <i>Phleum pratense</i>	Go / sl	Mustkesa Black fallow	10	13.05.2008

() – külviaasta / sowing year

Liik / Species	Väetamine kg/ha / Fertilization kg/ha				
	Külvieelne Before sowing N-P-K	Kevadel Spring N	Peale niiteid After cutting N	Sügisel Autumn P – K	N kokku Nitrogen total
(2006) Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	0-31-105	*	*	*	*
(2006) Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i>	0-21-80	68	70	*	138
(2008) Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	0-32-112	*	*	*	*
(2008) Aruraihein <i>Festulolium</i>	0-32-112	*	86	*	86
(2008) Roog-aruhein <i>Festuca arundinacea</i>	0-32-112	*	68	*	68
(2008) Põldtimut <i>Phleum pratense</i>	0-32-112	*	68	*	68

* - ei antud

Liik / Species	Taimekaitse / Plant protection	
	Herbitsiid / Her- bicide	Kuupäev / Date
(2006) Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	*	*
(2006) Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i>	*	*
(2008) Punane ristik <i>Trifolium pratense</i>	*	*
(2008) Aruraihein <i>Festulolium</i>	*	*
(2008) Roog-aruhein <i>Festuca arundinacea</i>	*	*
(2008) Põldtimut <i>Phleum pratense</i>	*	*

* - ei tehtud

Heintaimed (katse rajamise aasta 2006), saagiaasta 2008
Grasses results in 2008 (Year of sowing 2006)

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/ha				Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/ha			
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	Kokku Total	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	Kokku Total
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i>)								
Marathon	27842	20606		48446	8214	8036		16250
Palaton	27192	19463		46658	7912	8253		16165
Pedja	25817	19206		45021	7410	7817		15226
PD5% (LSD)				45				2
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i>)								
Atlantis	32163	40453	13219	85836	5789	7282	2379	15451
Mars	31166	38063	12167	81397	5641	6890	2202	14733
Varte	31594	38298	8965	78856	5497	6663	1559	13719
PD5% (LSD)				1774				324

Sort Variety	Happekiud, % Acid detergent fiber, %			Proteiin kuivaines, % Crude protein, %			Neutraalkiud, % Neutral detergent fiber, %		
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i>)									
Marathon	42,3	37,5		10,2	6,3		64,9	61,1	
Palaton	40,1	37,8		11,3	5,9		62,1	63,5	
Pedja	42,3	37,0		9,3	5,9		65,7	61,3	
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i>)									
Atlantis	28,8	32,1	25,4	16,3	17,2	22,6	38,6	41,6	32,5
Mars	30,1	32,0	25,8	15,3	17,0	22,3	40,1	41,1	32,5
Varte	28,5	31,9	25,1	17,6	17,0	23,3	36,3	40,9	30,9

Sort Variety	Seeduva kuivaine sisaldus, % Total Digestible Nutrients, %			Metaboliseeruv energia, MJ/kg Metabolizable Energy, MJ/kg			Talvekindlus Winter hardiness 1-9 (1=bad/halb)
	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	1. niide 1-st cut	2. niide 2-nd cut	3. niide 3-rd cut	
Päideroog (<i>Phalaris arundinacea</i>)							
Marathon	55,9	59,7		8,5	9,0		9
Palaton	57,7	59,5		8,7	9,0		9
Pedja	55,9	60,1		8,5	9,1		9
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i>)							
Atlantis	66,5	63,9	69,1	10,1	9,7	10,5	8
Mars	65,5	64,0	68,8	9,9	9,7	10,4	8
Varte	66,7	64,0	69,3	10,1	9,7	10,5	8

Heintaimed (katse rajamise aasta 2008), saagiaasta 2008
Grasses results in 2008 (Year of sowing 2008)

Sort Variety	Haljasmassi saak, kg/ha Yield, kg/hect		Kuivaine saak, kg/ha Dry matter yield, kg/hect	
	1. niide 1-st cut	Kokku Total	1. niide 1-st cut	Kokku Total
<i>Punane ristik (Trifolium pratense)</i>				
Jõgeva 205	20108	20108	2753	2753
Jõgeva 433	24975	24975	3820	3820
Milvus	17032	17032	2986	2986
Rajah	21238	21238	3083	3083
SLM 3.237	21397	21397	3232	3232
PD5% (LSD)		896		140
<i>Aruraihein (Festulolium)</i>				
FL 9805	23688	23688	3696	3696
Hykor	13962	13962	2453	2453
Perun	22913	22913	3369	3369
PD5% (LSD)		1023		135
<i>Roog-aruhein (Festuca arundinacea)</i>				
3FA BTR9	9828	9828	1896	1896
Fuego	10044	10044	2081	2081
Seine	10953	10953	2244	2244
PD5% (LSD)		349		87
<i>Põldtimut (Phleum pratense)</i>				
DP 70-9802	11350	11350	2622	2622
Goliath	10075	10075	2338	2338
L-PHL 458	10350	10350	2412	2412
Ragnar	10300	10300	2451	2451
Tika	9750	9750	2340	2340
PD5% (LSD)		1023		242

Sort Variety	Seeduva kuivaine sisaldus, % Total Digestible Nutrients, %	Metaboliseeruv energia, MJ/kg Metabolizable Energy, MJ/kg	Happekiud, % Acid detergent fiber, %	Proteiin kuivaines, % Crude protein, %	Neutraalkiud, % Neutral detergent fiber, %
	1. niide 1-st cut	1. niide 1-st cut	1. niide 1-st cut	1. niide 1-st cut	1. niide 1-st cut
Punane ristik (<i>Trifolium pratense</i>)					
Jõgeva 205	66,3	10,0	29,3	23,0	37,3
Jõgeva 433	66,3	10,0	29,9	19,6	38,8
Milvus	64,8	9,8	31,3	18,9	39,8
Rajah	66,3	10,0	29,6	20,9	38,1
SLM 3.237	67,1	10,2	28,2	20,0	36,7
Aruraihein (<i>Festulolium</i>)					
FL 9805	68,1	10,3	26,7	15,9	45,1
Hykor	66,5	10,1	28,8	17,5	49,8
Perun	66,6	10,1	28,6	13,2	48,3
Roog-aruhein (<i>Festuca arundinacea</i>)					
3FA BTR9	68,0	10,3	26,8	12,9	45,5
Fuego	67,1	10,2	28,0	13,1	46,4
Seine	65,9	10,0	29,5	12,3	49,0
Põldtimut (<i>Phleum pratense</i>)					
DP 70-9802	66,8	10,1	28,4	12,7	47,7
Goliath	66,9	10,1	28,2	14,6	47,0
L-PHL 458	68,7	10,4	25,9	14,2	45,4
Ragnar	67,3	10,2	27,7	12,0	46,5
Tika	67,9	10,3	27,0	13,0	46,5

KÄESOLEVAS KOGUMIKUS KASUTATUD LÜHENDID

Tabelites kasutatud lühendid

F1	- faktor 1 - tehtud haiguste tõrje (sprayed with fungicide)
F2	- faktor 2 - ilma haigustõrjeta (without spraying)
PD5%	- piirdiferents vea tõenäosusega 5 %
pop	- populatsioonsort
hüb	- hübriidsort
id.tera/m ²	- idanevat tera ruutmeetri kohta
TA/ha	- toimeainet hektari kohta
1-9 p	- 1-9 palli (points)
k.a	- kuivaine

Mulla šifrite selgitused

LP (g)	gleistumistunnustega kahkjas muld
Go	leostunud gleimuld
Ko	leostunud muld
Dg	deluviaalne gleimuld
LP	kahkjas muld
KI g	gleistunud leetjas muld
KI	leetjas muld
K``	keskmise sügavusega rähkmuld

Mullalõimiste šifrite selgitused

ls	liivsavi
sl/ls	saviliiv liivsavi
ls1	kerge liivsavi
ls2	keskmise liivsavi
ls3	raske liivsavi